

Työ- ja elinkeinoministeriö, Innovaatiot ja yritysrahoitusosasto
Anne Rothovius
Muistio 25.4.2024

Yritystukien kehitys 2012 - 2023

Sisällys

1	Tiivistelmä	2
2	Yritystuen käsite	3
3	Suorien ml. palautuvien tukien kehitys 2012–2023	6
3.1	Suorat ml. palautuvat tuet pl. maa- ja metsätalouden art. 42 tuet	7
3	Yrityksille kohdistuvat verotuet 2022 - 2024	12
4	Koronatuet vuosina 2020–2022	15
5	Ukrainatuet vuosina 2022-2023	17
6	Liitteet	17

Liite 1 Suorat ml palautuvat tuet

Liite 2 Yritysten verotuet

Liite 3 Suomen koronatuet

Liite 4 Suomen Ukrainatuet

Liite 5 EU:n valtiontukisääntöjen joustot

Liite 6 Hallitusohjelmasta tunnistetut yritystukia koskevat kirjaukset

1 Tiivistelmä

Työ- ja elinkeinoministeriön yritystukiseurannassa on esitetty yritystukien toteutunut kehitys vuosina 2012-2023. Myönnettyjen tukien määrä on kasvanut koko tarkasteluajanjaksolla sekä reaaliarvoilla että kiintein hinnoin tarkasteltuna. EU:n elpymis- ja palautumisvälineen kautta kanavoidun rahoituksen jälkeen tukitasoissa on palattu tätä edeltävälle uralle. Vuosina 2020-2023 käytössä olleita kriisitukia koronapandemian ja Ukrainan johdosta ei ole enää myönnetty. Geopoliittisen tilanteen muuttumisesta seurannut strategisen autonomian korostuminen on johtanut höllennettyihin EU valtiontukisääntöihin, mikä lisää tukikilpailua.

Vuonna 2023 suoria ml. palautuvia tukia (ml. kaikki kansalliset tuet, EU-tuet ja maa- ja metsätalouden artiklan 42 tuet) myönnettiin 4,1 Mrd.€. Tästä puhtaasti kansallista rahaa oli 2,7 Mrd.€. Erilaisia EU:n kautta tulevia tukia myönnettiin 1,4 Mrd.€ (EAKR-tuki noin 180 M€, RRF-tuet noin 400 M€, maa- ja metsätalouden artiklan 42 EU tuet noin 840 M€).

Vuonna 2023 kansallisia suoria ml. palautuvia tukia (ml. RRF –tuet, pl. maa- ja metsätalouden artiklan 42 tuet ja muut EU-tuet) myönnettiin noin 1,9 Mrd.€, mikä oli noin 150 M€ vähemmän kuin vuonna 2022. RRF-tuilla korvattiin ainakin osin kansallista tukirahaa. Merkittävimpiä muutoksia olivat energiasektorin tukien väheneminen noin 360 M€, asuntorakentamisen tukien kasvu noin 110 M€ ja TK-toiminnan, kansainvälistymisen ja yrittäjyyssektorin kasvu noin 80 M€. TKI-toiminnan, kansainvälistymisen ja yrittäjyyden osuus oli 34 %, energiatukien 31 % ja asuntorakentamisen tukien 12 %. Maa- ja metsätalouden artiklan 42 mukaisia kansallisia tukia myönnettiin noin 1,3 mrd.€¹.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää yritysverotuet vuosilta 2022–2024 verolajeittain siten, että poh-jaineistona on valtiovarainministeriön julkaisema verotukilistaus verolajeittain. Yritystukiseurannassa on rajauduttu EU:n valtiontukisääntöjen mukaisten yritysverotukien lisäksi niihin valtiovarainministeriön verotukilistauksen verotukiin, joita voidaan pitää eräänlaisena yritystukena ainakin osittain. Elinkeinoelämälle kohdentuvia etuuksia sisältyy elinkeinoverotukseen (EVL), maatilatalouden tuloveroon ja metsäverotukseen (MVL), arvonlisäverotukseen (ALV) sekä valmisteverotukseen ja liikenteen verotukseen. Verotukien suuruuteen liittyy arvonvaraisuutta eikä kaikkien verotukien euromäärää ole voitu arvioida. Tästä syystä ei myöskään ole tarkoituksenmukaista laskea suorien ml palautuvien tukien ja verotukien yhteismäärää tai esittää yksittäisestä verotuesta aikasarjaa. Verotuet on raportoitu erikseen liitteessä 2.

Pitkän aikavälin tuottavuutta edistäviä tukia (uudistavat tuet) on karkean arvion mukaan suorista (ml. palautuvat) tuista noin 40 %. Tarkastelun kohteena oli vain 1,6 Mrd.€ suorien tukikokonaisuus vuonna 2021. Arvion mukaan pääosa verotuista ei edistä pitkän aikavälin tuottavuutta. Kaikki verotuet olivat mukana tarkastelussa. Noin 100 kappaleesta verotukia neljä luokiteltiin mahdollisesti pitkän aikavälin tuottavuutta edistäviksi. Kasvihuonekaasupäästöjen osalta suorista (ml. palautuvat) tuista 13 % on vihreitä, 19 % siirtymävaiheen, 54 % mahdollistavia ja 14 % muita, ruskeita tukia. Verotukien pääpaino on mahdollistavissa tuissa ja vain viisi verotukea on arvioitu vihreiksi tuiksi. Valmisteverotuksen ja liikenteen verotuksen tuet sisältää kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttavia tukia.²

Työ- ja elinkeinoministeriö selvitti kuntien tukia kertaluonteisesti vuonna 2022. Kuntien myöntämistä tuista lisätietoa täältä: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164609>.

¹ Artiklan 107 mukaiset maaseudun yritysten tuet esim. vuodelta 2022/61M€ ja 2023/17 M€ on raportoitu osana 42 artiklan tukia kohdassa EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen aikasarjan jatkuvuussyistä.

² <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164610>

2 Yritystuen käsite

Yritystuen käsite nojaa EU:n valtiontukisääntöihin. Yritystukia ovat avustukset ja korkotuet sekä sellaiset lainat, takaukset, takuut, oman pääoman ehtoiset rahoitukset, verotuet ja muut järjestelyt, jotka sisältävät tukea taloudelliseen toimintaan. Taloudellisen toiminnan tukeminen on yritystukea organisaatiomuodosta ja rahoitustavasta riippumatta. Taloudellinen toiminta on laajempi käsite kuin yritystoiminta, mutta tässä muistiossa kuitenkin käytetään yritystukitermiä helpottamaan asian käsittelyä. Vaihtoehtoisesti kyseessä on tuki ei-taloudelliseen toimintaan, jollaisia suurin osa tavallisista valtionavustuksista on.

Tuki on EU-valtiontukisääntöjen mukainen tuki, jos seuraavat neljä kriteeriä täyttyvät samanaikaisesti:

1. Tuki myönnetään julkisista varoista.
2. Tuki on valikoiva.
3. Tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua.
4. Tuki vaikuttaa EU jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Yritystukia voidaan myöntää karkeasti jaoteltuna joko suorina ml. palautuvina tukina tai verotukina. Tuen muodolla on merkitystä sen kohdistamisen ja vaikutusten kannalta. Verotukien kohdentaminen tiettyyn toimintaan on lähtökohtaisesti vaikeampaa kuin suorien tukien, koska suorien tukien myöntäminen on valikoivaa ja perustuu erilliseen päätökseen. Verotuet jakautuvat kaikille verovelvollisille, ja ne ovat siten pääasiassa valikoimattomia. Verotuki syntyy, kun verotuksen perusjärjestelmään tehdään yritystä suosiva huojennus. Työ- ja elinkeinoministeriön yritystukiseurannassa verotukien osalta sovelletaan EU-valtiontukisääntöjä laajempaa määritelmää. Suorien tukien ja verotukien lisäksi myös sääntely, esimerkiksi kuntien kaavoitus voi luoda valtiontukielementin.

Käsitteenä suora tuki pitää sisällään työ- ja elinkeinoministeriön seurannassa myös palautuvat tuet eli lainat, takaukset, korkotuet ja muut vastaavat taloudellista etua sisältävät järjestelyt. Palautuvista tuista, kuten lainoista ja takauksista, on ilmoitettu lainan tai takauksen myöntövaltuuden sijaan tukikomponentin osuus (esimerkiksi lainan korkotuki tai lainan perimättä jättäminen). Palautuvista tuista käytetään myös termiä vastikkeellinen tuki. Poikkeuksena EU-sääntelyyn perustuen jotkut oman pääoman ehtoisten sijoitusten nimellisarvot ilmoitetaan kokonaan tuen määräksi. Tilastoinnissa suorat tuet pitävät sisällään energiantensiivisten yritysten veronpalautuksen ja maatalouden energiaveron palautuksen, koska ne näkyvät suorien tukien lailla budjetin menopuolella (28.91.41 Energiaverotuki).³

³ Valtion talousarvioesitys 2022: <https://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2022&lang=fi&main-doc=/2022/aky/aky.xml&id=/2022/aky/YksityiskohtaisetPerustelut/32/20/41/41.html>.

Yritystuet on jaoteltu seuraavasti:

- 1) **EU –valtiontukisäännöt täyttävät tuet eli SEUT sopimuksen 107(1) artiklan edellytykset täyttävät tuet** kuten esimerkiksi TKI-tuet ja yrittäjyyden tuet, energiatuet, liikenteen ja viestinnän tuet, työllisyyden ja aluepolitiikan tuet ja asuntorakentamisen tuet.
 - **Kaikki suorat tuet** eli avustukset
 - **Palautuvat tuet** kuten lainat ja takaukset.
 - **De minimis –tuot ja julkisen palveluvelvoitteen mukaiset tuot (ns. SGEI –tuot)** täyttävät 107(1) kohdan edellytykset, vaikka ne on annettu eri artikloihin perustuen.
 - **Verotuet 8 kpl.** Näistä 2 raportoidaan tässä suorien tukien yhteydessä.
 - **Osa maa- ja metsätalouden tuista.**
- 2) **EU –valtiontukisäännöt täyttävät tuot maa- ja kalatalouteen** eli SEUT sopimuksen 42 artiklan edellytykset täyttävät tuot. (laaja tulkinta)
- 3) **Verotuet elinkeinolemmälle**, jotka eivät sisälly kohtaan (1). (laaja tulkinta). Näitä sisältyy elinkeinoverotukseen, maatilatalouden tuloverotukseen ja metsäverotukseen, arvonnäisäverotukseen sekä valmisteverotukseen ja liikenteeseen.

Kansallisten varojen lisäksi tukea myönnetään EU varoista. Näitä ovat työ- ja elinkeinoministeriön myöntämät EAKR-varat ja JTF-rahaston varat osana yritysten kehittämisasiavustusta ja toimintaympäristön kehittämisasiavustusta, eri ministeriöiden myöntämät EU:n elpymis- ja palautumisvälineen tuet 2022 – 2023 sekä maa- ja metsätalousministeriön myöntämät EU-tuet artiklan 42 tukiin liittyen.

Verotuet

Verotuilla tarkoitetaan verovapauksia, verovähennyksiä, alempia verokantoja ja muita niihin rinnastettavia keinoja, joiden avulla tuetaan jotain tiettyä elinkeinoa tai verovelvollisryhmää. Verotuet ovat poikkeuksia normiverojärjestelmästä ja tämän normijärjestelmän määrittely vaatii tapauskohtaista tavoite- tarkastelua, ja usein ei pystytä erottamaan, mikä osuus verohuojennuksesta koituu yrityksen ja mikä kuluttajan eduksi. Verotukien suuruuteen liittyy arvionvaraisuutta eikä kaikkien verotukien euromäärää ole voitu arvioida. Tästä syystä ei myöskään ole tarkoituksenmukaista laskea suorien tukien ja verotukien yhteismäärää. Myöskään yksittäisten verotukien yhteen laskeminen ei välttämättä anna oikeaa kokonaiskuvaa verotukien määrästä, koska verotuki lasketaan Suomessa säännöskohtaisesti menetetyin verotulon laskentamenetelmällä ja kukin verotuki arvioidaan erikseen riippumatta muista verotuista (Rauhanen 2017). Verotuista ei voida myöskään esittää aikasarjaa.⁴

Verotuet ovat verolainsäädännössä määriteltyjä poikkeuksia verotuksen perusrakenteesta (normijärjestelmästä) ja niiden avulla pyritään tukemaan tiettyä elinkeinoa tai verovelvollisten ryhmää. Muodoltaan ne voivat olla verovapauksia, verovähennyksiä, alempia verokantoja ja niihin rinnastettavia keinoja. Suomessa verotukien määrää koskevien laskelmien perustana oleva normijärjestelmä on määritelty Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimesta vuonna 2010 (Kröger & Rauhanen 2010). Valtiot määrittelevät itse kukin oman normiverojärjestelmänsä.

⁴ Valtiovarainministeriön vero-osaston julkaisema energiaverotukia koskevassa muistiossa (12.8.2020) todetaan, että yksittäisten verotukien euromäärien laskeminen yhteen ei anna oikeaa kuvaa tukien kokonaismäärästä eikä aikasarjatar- kastelua voida toteuttaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää yritysverotuet vuosilta 2022–2024 verolajeittain siten, että pohja-aineistona on valtiovarainministeriön julkaisema verotukilistaus. Yritystukiseurannassa on rajauttu EU:n valtiontukisääntöjen mukaisten yritysverotukien lisäksi niihin valtiovarainministeriön verotukilistauksen verotukiin, joita voidaan pitää yritystukena ainakin osittain. Valtiovarainministeriö julkaisee vuosittain tiedot kaikista verotuista ja arvioiduista euromääristä vuositasolla verolajeittain. Elinkeinoelämälle kohdentuvia etuuksia sisältyy elinkeinoverotukseen (EVL), maatilatalouden tuloveroon ja metsäverotukseen (MVL), arvonlisäverotukseen (ALV) sekä valmisteverotukseen ja liikenteen verotukseen. Yritystukiseurannassa olevaa tukilistaa on hyödynnetty mm. parlamentaarissa yritystukityöryhmässä vuonna 2018 ja sen jälkeen työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön yritystukiselvityksissä. Yritystukien tutkimusjaosto (2020-2023) hyödynsi vuosiraportteissaan samaa luetteloa, joten sitä voitaneen pitää hyvänä lähtökohtana esittää yritysten verotuet. Työ- ja elinkeinoministeriön seurannassa ei ole mukana perintö- ja lahjaverotusta, varainsiirtoverotusta, kiinteistöverotusta, sosiaalivakuutusmaksuja eikä tuloverolakia ja siihen liittyvää verotusta pl. metsälahjavähennys, mistä on päätös, että se on EU valtiontukisääntöjen mukainen de minimis – tuki.

Osassa verotukia tuki kohdistuu sekä yrityksille että kotitalouksille, kuten alennettujen arvolisäverokantojen kohdalla. Arvionvaraisuutta tukiin tulee monesta syystä, esimerkiksi niitä laskettaessa ei oteta huomioon tuen aiheuttamia käyttäytymisvaikutuksia ja samanaikaisesti vaikuttavien verotukien yhdysvaikutuksia. Laskelmien suuntaa antavaa luonnetta korostaa myös se, että taustalla oleva verotuksen perusrakenteen määrittely on tehty jo yli kymmenen vuotta sitten vallinneen lainsäädännön mukaan.

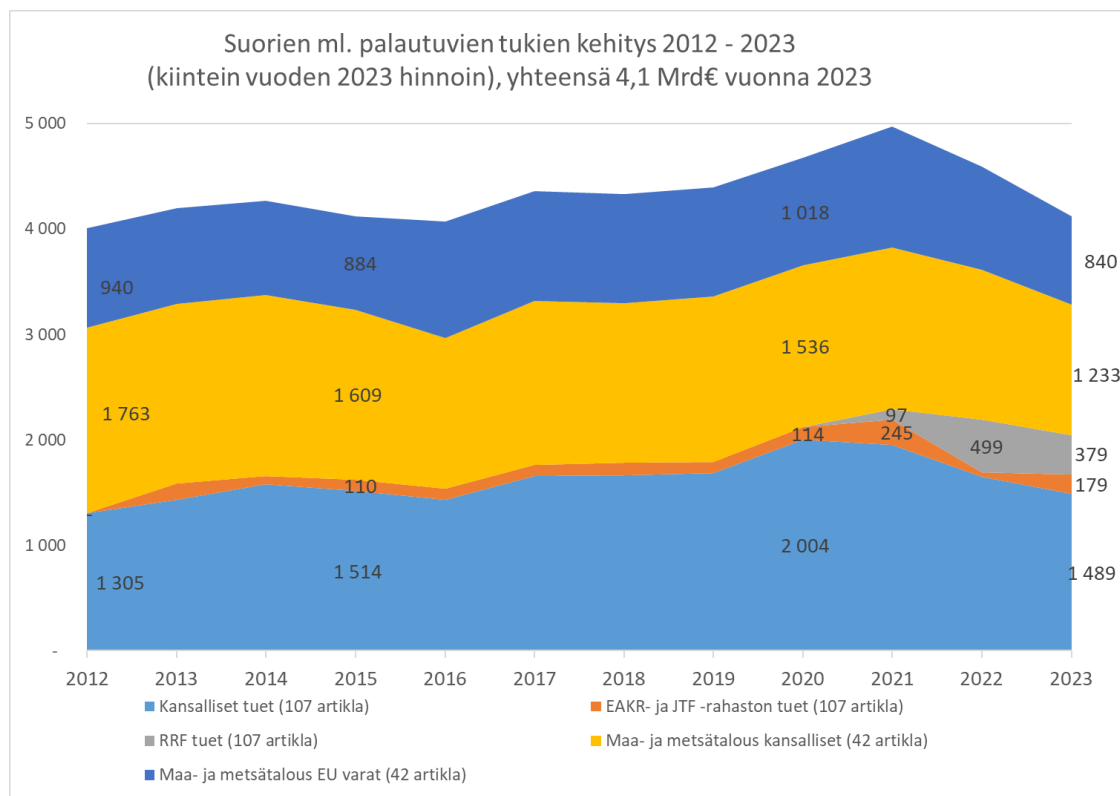
3 Suorien ml. palautuvien tukien kehitys 2012–2023

Vuonna 2023 tukia myönnettiin 4,1 Mrd. euroa. Se oli 1,6 % BKT:sta (BKT:n arvo 268 Mrd.€) Tuki määrä on hieman kasvanut tarkasteluajanjaksolla kiintein vuoden 2023 hinnoin laskettuna (kuvio 1). EU:n elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) kautta myönnettyt tuet vuosina 2021-2023 nostivat tukitasoa. Ne kohdennettiin pääosin T&K-toimintaan ja energiainvestointeihin.

Kehitystä selittää erityisesti energiaan liittyvien tukien merkittävä kasvu, jonka taustalla on muun muassa ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävä energiasektorin muutos. Myös geopolittisen tilanteen muutos vuonna 2022 on tarkoittanut energiaomavaraisuuden lisäämistä. Toisena ajurina on ollut koronaviruksen jälkeen tehty elvytys. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ohjelmakauden vaihtumisesta aiheutuneet viiveet selvittävät eri vuosien suuria eroja. Maa- ja metsätalouden kansalliset ja EU -varat ovat vähentyneet hieman⁵.

Koronatuet on esitetty erikseen luvussa 4 ja Ukrainatuet luvussa 5.

Kuvio 1. Suorien ml palautuvien tukien kehitys 2012-2023 (M€)⁶

Suorat ml. palautuvat tuet on esitetty liitteessä 1 (reaalihinnat).

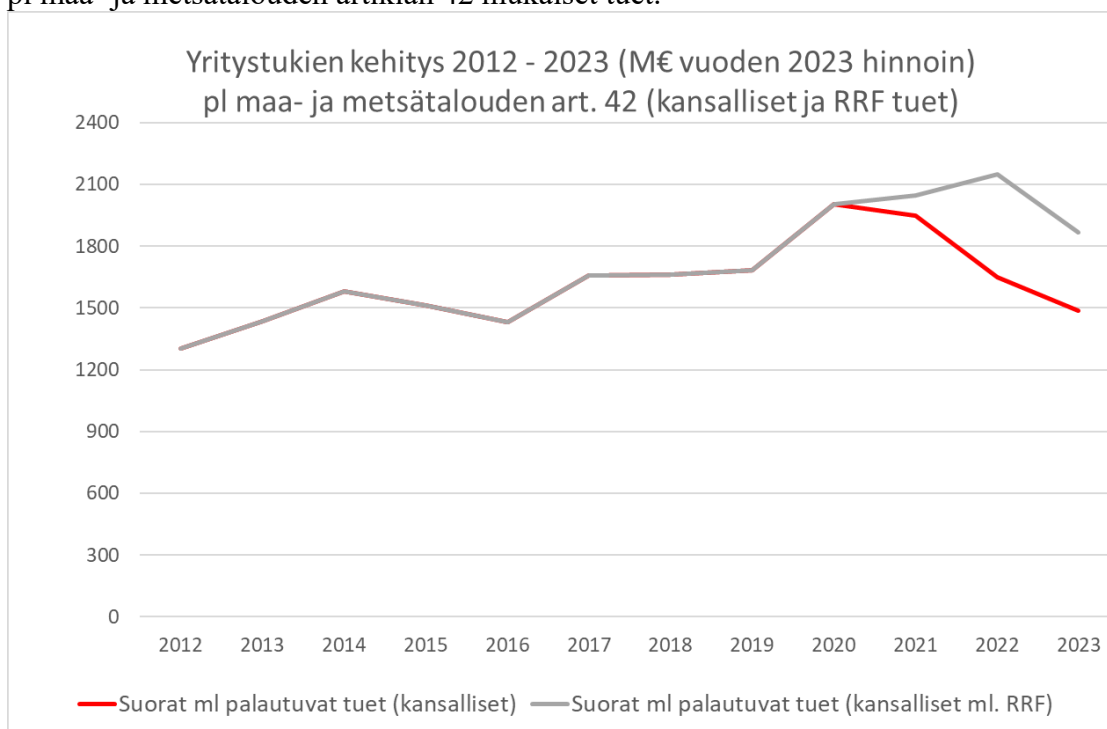
⁵ Vuoden 2022 ja 2023 tiedoista puuttuu maaseudun yritysten tuet (63 M€/2022 ja 17 M€/2023)

⁶ Kiintein hinnoin (vuoden 2023 elinkustannusindeksi). Ei sisällä koronatukia ja Ukrainatukia. Maa- ja metsätalouden artiklan 42 tukien raportointikäytännön mukaan kansalliset 107 artiklan tuet maaseudun yrityksille raportoitiin osana EU:n ja valtion rahoitusosuutta alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen vuoteen 2021 asti. Vuodesta 2022 alkaen ne on raportoitu erikseen yritystukirekisteriin (2022/63 M€ ja 2023/17 M€). Ko. tuet eivät sisälly tähän kuvioon vuosilta 2022 ja 2023.

3.1 Suorat ml. palautuvat tuet pl. maa- ja metsätalouden art. 42 tuet

Suorat ml. palautuvat tuet (pl. koronatuot, Ukrainatuot ja maa- ja metsätalouden artiklan 42 tuot) kasvoivat tarkasteluajanjaksolla 2012 - 2023 ja kasvu kohdistui TKI-toiminnan, kansainvälistymisen ja yrittäjyyden, energiasektorin sekä asuntorakentamisen tukiin. Tuot vähenivät reaalisesti noin 150 M€ vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Suorien tukien määrä suhteessa bkt:hen (käypähintaiset) oli 0,78 prosenttia vuonna 2022. Vähennystä selittää energialuokassa tapahtuneet muutokset. TKI-tukien yhteismäärä kasvoi jonkin verran edellisvuoden vastaavaan verrattuna. EU:n elpymisvälineestä tuleva rahoitus vaikuttaa ohjelmakaudellaan merkittävästi myös TKI-tukiin ja myös niiden vuosittaiseen vaihteluun. (Kuvio 2)

Kuvio 2. Suorien ml palautuvien tukien kehitys vuoden 2023 hinnoin (M€) kansalliset ja RRF-tuet, pl maa- ja metsätalouden artiklan 42 mukaiset tuot.

Viime hallituskaudella (2019-2023) merkittävimmät muutokset tukien uudistamisessa tehtiin ilmastotavoitteiden toteutumisen lähtökohdista. Suurimmat muutokset kohdentuivat energiaverotukseen ja -tukiin. Energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmä päätettiin poistaa asteittain ja alentaa II veroluokan sähkövero kohti EU:n sallimaa minimitasoa. Parafiinisen dieselin verotuki poistettiin käytöstä. Päästökauppatuen kompensaatiotuki lakkautettiin, mutta sen korvaa energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki. Lakkautetut tuot olivat luonteeltaan säilyttäviä. Investointitukea uusiutuvan energian investointi- ja selvityshankkeisiin lisättiin. Hallituskauden aikana perustettiin 19 uutta tukiohjelmaa, mitä voidaan pitää erittäin mittavana määränä. Hallitus otti käyttöön useita tukia ilmastonmuutoksen torjumisen vauhdittamiseksi ja mm. tukia ympäristönsuojeluun. Viime hallituskaudella tukien suuntaa muutettiin pääasiassa ilmastonäkökohdista. Myös työllisyyspoliittisia tukia lisättiin.

Maailmaa kohdanneet kriisit 2020-luvulla ovat heijastuneet myös tukipolitiikkaan siten, että EU komissio otti käyttöön valtiontukien joustoja tilapäisesti. Koronapandemian aikaiset kustannustuot vuosina 2020-2022 olivat mittaluokaltaan merkittäviä. Koronapandemian jälkeen EU otti käyttöön

elvytys- ja palautumisvälineen (RRF), josta Suomi on myöntänyt tukia erityisesti T&K-toimintaan ja investointeihin energiantuotannossa. Ukrainan kriisin johdosta käyttöön otettujen kriisitukien käyttö vuosina 2022-2023 jäi vähäiseksi.

Geopoliittisen kansainvälisen toimintaympäristön muutos vuonna 2022 synnytti Euroopassa tarpeen strategisen autonomian lisäämisestä. Se tarkoittaa mm. vihreän siirtymän nopeuttamista ja uudenlaista teollisuuspoliittista ajattelua, joita komissio edistää joustavoitetuilla tilapäisillä valtiontukisäännöillä. Valtiontukikysymykset ovat globaaleja. Komissio päätti 9.3.2023 kriisi- ja siirtymäajan uusista joustoista 31.12.2025 asti taustalla irtautuminen fossiilisista polttoaineista sekä huoli EU:n kilpailukyvyistä ja uhasta uusien tuotantolaitosinvestointien valumisesta Yhdysvaltoihin. Esimerkiksi Yhdysvallat on ottanut käyttöön ns. IRA-ohjelman edistämään puhtaan siirtymän investointeja ja mm. ohjatakseen muiden maiden yhtiöiden investointeja Yhdysvaltoihin. Vastaavasti EU pyrkii vastaamaan tähän edellä mainituilla väljemmillä tukipuitteilla koskien tuotannollisten investointien tukia vihreän siirtymän kannalta keskeisillä toimialoilla tavoitteena kasvattaa EU:n tuotantokapasiteettiä. Myös yksittäisten tukien "matching" kolmansien maiden tukien tasolle on sallittu. Matchingillä tarkoitetaan vastaavuustukea eli jäsenmaa voi myöntää yritykselle yhtä suuren tuen kuin mitä yritys olisi saanut jossain kolmannessa maassa. Matching –tuessa eli vastaavuustuessa on kyseessä merkittävä muutos EU:n valtiontukipolitiikassa. Tuen enimmäismäärä määrittyy ensimmäistä kertaa EU:n ulkopuolisen maan myöntämän tuen perusteella. Lisäksi tuki kohdistuu teollisen tuotantolaitoksen rakentamiseen, jolloin tuki ei ole luonteeltaan uudistavaa (demonstraatiohanke, uuden teknologian käyttöönotto).

EU valtiontukisääntöjen joustot on esitetty liitteessä 5.

Vuonna 2023 tuli voimaan T&K –toiminnan rahoituslaki, jonka tavoitteena on nostaa Suomen T&K menot 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Rahoituslain toimeenpanosuunnitelmasta päätetään vuonna 2024. Se lisää 16.4.2024 kehyspäätöksen mukaan huomattavasti yritysten saamia T&K-tukia asteittain vuosina 2024–2030 siten, että vuonna 2028 pysyvä lisäys olisi 230 M€. Lisäys on riippuvainen yritysten lisäpanostuksesta. Muita keskeisiä muutoksia Pmi Orpon hallituskaudella yritystukiin ovat mm. nykyiseen 10 % alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden siirto 14 %:iin lukuun ottamatta sanoma- ja aikakauslehtiä (vaikutus valtiontalouteen 205 M€ eli kyseessä on ns. säilyttävän tuen vähentäminen). Suurten teollisten investointien määräaikainen verohyvitys otetaan käyttöön siten, että yritys voi vähentää enintään 150 M€/hanke yhteisöverosta vuodesta 2028 alkaen. Verotuen määrä tarkentuu myöhemmin. vuoden 2028 jälkeen. Lisäksi ison kokoluokan ja vaikuttavuuden puhtaan siirtymän hankkeiden vauhdittaminen ja vivuttaminen tarkoittaa uuden investointitukiohjelman käyttöönottoa, jonka suuruus ja käyttökohteet ovat vielä avoimena. Investointituen tavoitteena on puhtaan siirtymän ja korkean jalostusarvon ratkaisuja edistävien investointihankkeiden edistäminen ja Suomen teollisuuden vähähiilistäminen.⁷ Nämä muuttavat osaltaan painopistettä uudistavaan / säilyttävään suuntaan riippuen tukien suuruudesta ja siitä sisältääkö kaksi viime mainittua uutta tukea uudistavia elementtejä.

Hallitusohjelmasta ja 16.4.2024 kehyspäätöksestä tunnistetut yritystukia koskevat kirjaukset on esitetty liitteessä 6.

Suhteelliset osuudet

Taulukko 1 havainnollistaa suorien tukien painopisteen kehitystä 2012-2023. TKI-toiminnan, kansainvälistymisen ja yrittäjyyden osuus tuista oli 34 % vuonna 2023, energian osuus oli 31 % ja

⁷ <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/suomeen-suuntautuvat-investointiaikeet-ovat-korkealla-mutta-tilannekuva-haastava>

asuntorakentamisen 12 %. TKI-toiminnan, kansainvälistymisen ja yrittäjyyden tukiosuus laski 16 %:iin vuonna 2017. Energian osuus on kasvanut merkittävästi 21 %:sta 31 %:iin, ollen välillä jopa 46 % vuonna 2018. Kehitystä selittää mm. energiaintensiivisen teollisuuden verotuki ja uusiutuvan energian tuotantotuki vuosina 2015-2021 ja energian investointituet vuosina 2022-2023.

Asuntorakentamisen, työllisyyden ja aluepolitiikan, ympäristönsuojelun ja muiden tukien määrät ovat kasvaneet vuodesta 2012 vuoteen 2023, vaikka niiden osuus suhteessa muihin luokkiin on muuttunut. Sen sijaan liikenteen ja viestinnän tuet ovat vähentyneet niin määrällisesti kuin suhteessa muihinkin.

Taulukko 1. Suorien ml palautuvien tukien (kansallinen ja RRF rahoitus) jakautuminen eri luokkiin 2012–2023 (%)⁸

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
TKI-TOIMINTA, KANSAINVÄLISTYMINEN JA YRITTÄJYYS	35	28	25	25	22	16	17	20	24	27	27	34
LIIKENNE JA VIESTINTÄ	10	13	9	9	8	9	8	9	7	8	5	6
ENERGIA	21	26	34	37	42	44	46	43	45	42	46	31
TYÖLLISYYS- JA ALUEPOLITIIKKA	14	14	15	13	11	11	11	11	9	10	10	10
ASUNTO-RAKENTAMINEN	13	13	11	11	11	11	10	10	9	7	6	12
YMPÄRISTÖNSUOJELU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
MUUT	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
MAA- JA METSÄ-TALOUS (art. 107)	7	6	5	5	5	7	6	6	5	5	4	5
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Sektorikohtaiset tarkastelut

Energialuokkaan kuuluvien tukien osuus on kasvanut huomattavasti. Energialuokassa tukia myönnettiin noin 570 M€ vuonna 2023, mikä tarkoittaa palaamista vuotta 2018 edeltävälle tasolle. (Kuvio 2) Vuonna 2022 energiatukia myönnettiin noin miljardi euroa (kiintein vuoden 2023 hinnoin, reaalisesti noin 930 M€). Vuosina 2019-2023 korostui energiatuotannon uudistaminen ilmasto- ja ympäristönsuojelun tukien avulla. Energiatuissa on tapahtunut myös siirtymää uudistavien tukien suuntaan, kun energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksista luovutaan ja päästökauppakompensaatio on lakautettu. Investointituki uusiutuvan energian investoinneille on kasvanut, mutta kyse on enimmäkseen olemassa olevan teknologian monistamisesta (luoteeltaan säilyttävä tuki, jolla on perusteltu yhteiskunnallinen tavoite ”ilmastonmuutoksen ehkäisy”). Energiatukea investointeihin käytetään muun muassa uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien (sis. sähköinen liikenne ja vetyteknologia) tukemiseen.

Uusiutuvan energian tuotantotuen kustannukset kääntyivät laskuun vuonna 2021. Sähkön markkinahinnan nousu on vähentänyt uusiutuvan energian tuotantotuen käyttötarvetta, mutta markkinahinnan

⁸ Ei sisällä EAKR-ohjelman ja JTF-rahaston varoja. Ei sisällä maa- ja metsätalouden artiklan 42 tukia. Reaalihinnat.

vaihtelut heijastuvat suoraan tukimäärään. Metsähakevoimaloiden osalta syöttötariffijärjestelmä sulkeutui 15.3.2021.

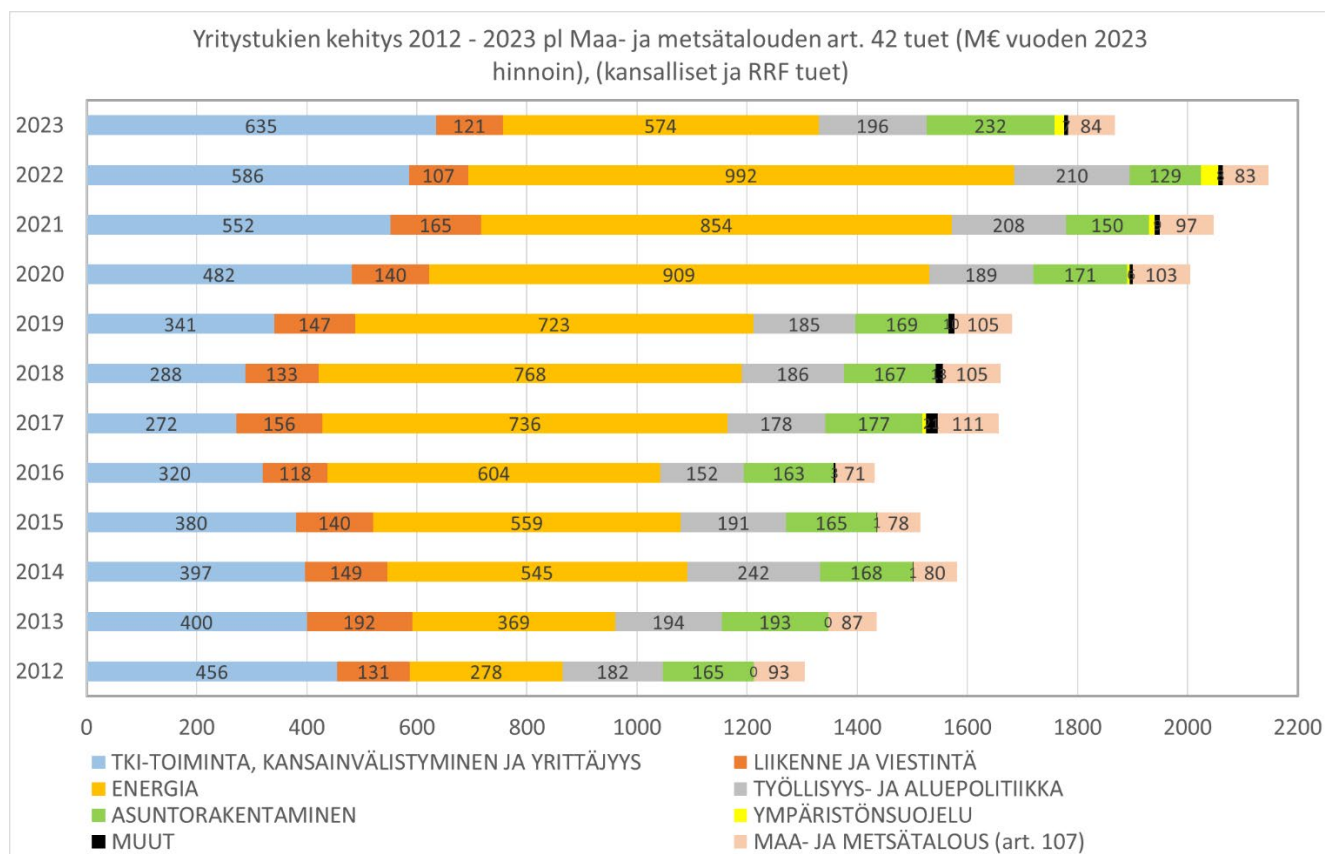
Luopuminen suurille yrityksille kohdentuvasta energiaintensiivisten yritysten veronpalautustuesta tapahtuu asteittain vuosina 2021–2024 (225 M€ vuonna 2020, 36 M€ vuonna 2023). Energiaverouudistuksen yhteydessä edellä mainitun tuen poistumisen vastapainona alennettiin teollisuuden sähköveroluokan II veroa 0,69 sentistä EU:n vähimmäistasolle 0,05 senttiin kilowattitunnilta vuoden 2021 alusta. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiotuki (2021:106 M€) korvattiin energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuella (2022: 63,3 M€, 2023:118 M€)⁹. Sähköistämistuen saanti edellyttää osin kehittämistoimia ilmastonäkökulmasta. Vuosittain sähkötukea voidaan maksaa enintään 150 M€, mikä ylittää päästökauppakompensaationa maksetun tuen määrän.

Energiasektorilla on otettu käyttöön vuonna 2022 uusia tukia kuten energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (2023:117,7 M€), energia-avustus ARA-yhteisöille (2023:7,8 M€) ja maaseudun uusiutuvan energian tuotanto (2023/3,1 M€). Avustusta turvetuotantokoneiden rakentamiseen ei enää myönnetty vuonna 2023. Hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointitukiohjelmasta ei myöskään tehty enää myöntöpäätöksiä.

Kuvio 2. Suorien ml palautuvien tukien kehitys (pl. maa- ja metsätalous artikla 42 sekä koronatuet ja Ukrainatuet) Suomessa 2012–2023 (kansallinen ja RRF rahoitus milj. €).¹⁰

⁹ Lisätietoa: <https://tem.fi/sahkoistamistuki>.

¹⁰ Myönnetyt tuet kiintein hinnoin (vuoden 2023 elinkustannusindeksi). Tiedoista puuttuu maaseudun yritysten tuet, esim. vuonna 2023 noin 17 M€ ja 2023 noin 61 M€. Maaseudun yritysten tuet sisältää mm. perustamistuen, investointituen ja toteutettavuustukimustuen, joista ei ole erikseen saatavilla tietoja vuosilta 2012-2021, koska ne on raportoitu osana EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (42 artikla).

EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä (RRF) tuleva rahoitus vaikuttaa ohjelmakaudellaan merkittävästi energiasektorille sekä TKI-toimintaan. Rahoitusta on myönnetty vuosina 2021-2023 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin TKI-avustuksina 236,2 M€, BF:n veturiyrityskampanjassa 60 M€, kiertotalouden investointi- ja innovaatiotuesta 101,4 M€ ja IPCEI ohjelmassa¹¹ 14,7 M€. Energiainvestointeihin 439,2 M€ vuosina 2022-2023. Myös lisäkohdennukset liikenne- ja viestintäsektorille ja työllisyyssektorille olivat ao. sektoreiden sisällä varsin huomattavia. Tukia myönnettiin esimerkiksi 22 M€ laajakaistahankkeisiin vuonna 2023 kun niitä on normaalisti myönnetty keskimäärin 8 M€ vuodessa vuosien 2012-2021 aikana. Työllisyystoimiin myönnettiin uutena tukena osatyökyisten työllistämiseen Työkanava Oy:lle 20 M€ vuonna 2022. Kevään 2024 kehysriihipäätöksen yhteydessä Pmi Orpon hallitus teki päätöksen Työkanava Oy:n toiminnan ja rahoituksen alasajamisesta osana valtion talouden säästötoimenpiteitä, sillä yhtiö ei ole saavuttanut sille asetettuja työllistämistavoitteita.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatio, kansainvälistyminen ja yrittäjyys –luokan tukien osalta havaitaan trendin kääntymisen laskusuunnasta ylöspäin vuoden 2017 jälkeen. Vuonna 2023 tukia myönnettiin yhteensä 635 M€. TKI-avustuksia myönnettiin 293 M€ vuonna 2023 ja kiertotalouden investointi- ja innovaatiotukea 183 M€. ELY-keskusten tekemiä kehittämisavustusta myönnettiin 188 M€, josta oli kuitenkin EAKR- ja JTF-osuutta 179 M€. Ohjelmakauden vaihtuminen selittää vuosittaisia eroja.

¹¹ IPCEI –ohjelma eli Important Project of Common European Interest eli Euroopan yhteistä etua koskeva tärkeä hanke kuten esim. akkutuotanto.

Liikenteen ja viestinnän tuet ovat pysyneet melko vakaana ja niitä myönnettiin yhteensä noin 120 M€ vuonna 2023. Määräaikaisesti käytössä olevat RRF-tuet sekä lisätalousarvioissa erikseen myönnettävä laivanrakennuksen innovaatiotuki selittävät pitkälti vuosikohtaisia eroja. Uusia tukia on otettu käyttöön viime vuosina koskien sähköisen liikenteen tukemista, tietoturvaa ja sanomalehtien jakelua. Kauppa-alusten työvoimakustannusten tuki laski noin 20 M€:llä vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Kyseisen tuen määrä on kääntynyt laskuun koronavuodesta 2020 lähtien.

Työllisyys- ja aluepolitiikan sektorin tuet ovat kasvaneet 18 % 2020-luvun alussa¹². Vuonna 2023 sektorin tukia myönnettiin noin 200 M€. Palkkatukea myönnettiin 33,5 M€ ja starttirahaa 5,9 M€ enemmän vuonna 2023 kuin vuonna 2022. Lisäksi on otettu käyttöön uusia tukia kuten osatyökykyisten työllistäminen Työkanava Oy:n välityksellä 20 M€ vuonna 2022, pk-yritysten valmennuspalvelut ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi 5,9 M€ vuonna 2022 ja tiedonvälityksen ja uutismedioiden tuki 7 M€ vuonna 2023.

Asuntorakentamiseen myönnettiin tukia yhteensä noin 230 M€ vuonna 2023. Vuonna 2023 valtion korkotuki ja valtion takaus sosiaalista vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotantoa varten otetuille lainoille kasvoi 86 M€ johtuen yleisestä korkotason noususta. Käynnistysavustusta valtion tukemien vuokra-asuntojen rakentamiseen lisättiin 30 M€ vuonna 2023. 2020-luvulla on käynnistetty 9 uutta tukiohjelmaa, joiden euromäärä yhteensä jäi kuitenkin vähäiseksi (yhteensä 8 M€ vuonna 2023).

Ympäristönsuojelua koskeva luokka perustettiin 2020-luvulla, kun aihepiiriä koskien on perustettu 10 uutta tukiohjelmaa vuoden 2019 jälkeen ympäristöministeriössä ja maa- ja metsätalousministeriössä. Vuonna 2023 tukia myönnettiin noin 30 M€.

Muita tukia myönnettiin 7 M€ vuonna 2023. Luokassa on mm. rikosuhripäivystyksen tuki. Maa- ja metsätalouden tukien taso on ollut suunnilleen samaa tasoa tarkasteluajanjaksone¹³.

Liite 1 Suorat ml palautuvat tuet 2012-2023 (reaalihinnot)

3 Yrityksille kohdistuvat verotuet 2022 - 2024

Elinkeinoverotuksen etuudet ovat luonteeltaan pääasiassa erilaisia teknisluonteisia tasoitusmääriä, varauksia ja hankintamenon poistoja. Arvonlisäverotuksen etuudet ovat kokoluokaltaan suurimpia. Valmisteverotuksen ja liikenteen verotuksen puolella on suurehkoja etuuksia energiantuotantoon ja fossiilisiin polttoaineisiin. Liikenteen sähköistyessä ja energiatuotannon uudistuessa joidenkin tukien määrien arvioidaan laskevan ajan myötä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää yritysverotuet vuosilta 2022–2024 verolajeittain siten, että pohjana on valtiovarainministeriön julkaisema verotukilistaus. Mukana ovat ne verotuet, joita voidaan ainakin osittain pitää yritysverotukina. Verotukienkin kohdalla merkittäviä verotukia kohdistuu energiasektorille ja teollisuuteen (valmisteverotus ja liikenne), mutta myös elinkeinotulon verotukseen. Taulukossa 3. on esitetty esimerkkejä merkittävimmistä yritysverotuista.

¹² Vertailuvuosi 2019.

¹³ Artiklan 107 mukaisten Maaseudun yritysten tuista (mm. perustamistuki, investointituki ja toteutettavuustutkimus) ei ole erikseen saatavilla tietoja vuosilta 2012-2021, koska ne on raportoitu osana EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (42 artikla). Maaseudun yritysten tukien määrä oli vuonna 2023 noin 17 M€ ja 2022 noin 61 M€.

Taulukko 3. Esimerkkejä yritysverotuista ¹⁴

	2022	2023	2024
Valmisteverotus ja liikenne			
Dieselpolttoaineen normia alempi verokanta	695	691	682
Työkoneissa käytetyn kevyen polttoöljyn normia alempi verokanta	472	465	418
Teollisuuden ja kasvihuoneiden alempi sähköverokanta (Veroluokka II)	759	749	821
Puupohjaisten polttoaineiden verottomuus	480	480	480
Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon energiasisältöveron alennus (CHP)	106	75	56
Parafiinisen dieselin verotuki (poistuu 2023)	30	-	-
Turpeen normia alempi verokanta	98	71	56
Turpeen verottoman käytön yläraja	47	47	47
Arvonlisäverotus			
Elintarvikkeiden ja rehujen alennettu alv-kanta 14 %	1518	1572	1603
Ravintola- ja ateriapalvelujen alennettu alv-kanta 14 %	206	267	223
Lääkkeiden alennettu alv-kanta 10 %	379	393	401
Rakennuksen voittomarginaalin, rakennusmaan luovutuksen verovapaus	146	139	138
Henkilökuljetusten alennettu alv-kanta 10 %	206	267	223
Elinkeinoverotus			
Listaamattomien yhtiöiden osinkojen markkinakorkoa suurempi tuotto- sentti	710	510	545
Käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutusvoiton verovapaus	269	268	271
Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon poistaminen	149	240	214
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys	-	81	105
Tutkimusyhteistyön lisävähennys 2021-2027 (150 % lisävähennys) ¹⁵	4	8	12
Maatilatalouden tuloverolaki (MVL) ja metsäverotus			
Metsävähennys	77	77	78
Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon jaksottaminen	6	9	8

EU:n valtiontuen edellytysten mukaiset verotuet

EU:n valtiontukisääntöjen mukaiset yritysverotuet ja niiden arvioidut euromäärät vuosilta 2022–2024 on esitetty taulukossa 4. EU:n valtiontukisääntelyn piiriin kuuluu vain pieni osa kansallisesti tunnistetuista verotuista. Suurin näistä yritysverotuista on teollisuuden ja kasvihuoneiden alempi sähköverokanta (veroluokka II) ja kyseisen verotuen määrä vuonna 2024 on arviolta 821 miljoonaa euroa. Kyseinen verotuki kasvoi, kun sähköveroluokan II veroa alennettiin vuonna 2021 ja sähköveroluokkaan II siirrettiin muun muassa kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat lämpöpumput, kone-
salit ja kierrätysteollisuus vuonna 2022. Toinen verrattain suuri verotuki on aiemmin ollut energi-
aintensiivisten yritysten veropalautus¹⁶, mutta tästä tuesta ollaan luopumassa asteittain vuoteen 2025 mennessä. Kyseistä verotukea on pienennetty vuodesta 2022 lähtien. Pääasiassa EU:n valtion-
tukisääntöjen mukaiset yritysverotuet ovat energiaan liittyviä valikoivia tukia. Poikkeuksena ovat elokuvatuottajien tuotantotuen verovapaus, virvoitusjuomien ja juomapakkausten pientuottajien ve-
rovapaus, metsälahjavähennys ja tonnistovero.

¹⁴ Lähde: VM Verotuet 2022–2024

¹⁵ Verotukeen tehtiin lisävähennyksen korotus 150 prosenttiin.

¹⁶ Energiaveronpalautuksia voidaan tarkastella sekä avustuksena että verotukena.

Taulukko 4. EU:n valtiontukisääntöjen mukaiset yritysverotuet (M€)¹⁷

	2022	2023	2024
Teollisuuden, kasvihuoneiden ja konesalien alempi sähköverokanta (veroluokka II)	759	749	821
Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon energiasisältöveron alennus (CHP)	106	75	56
Maatalouden energiaveron palautus (sisältyy suoriin tukiin)*	78	46	46
Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus (sisältyy suoriin tukiin)*	66	36	24
Tonnistovero	28	28	28
Elokuvatuottajien verovapaa tuotantotuki	3	3	3
Virvoitus- ja juomapakkasten verovähennys (de minimis -tuki)	<0,5	<0,5	<0,5
Metsälahjavähennys (de minimis -tuki)	1	1	1

*Veronpalautustuet näkyvät budjetin menopuolella suorien tukien tapaan, joten ne on tässä katsauksessa luokiteltu suorien tukien energialuokkaan.

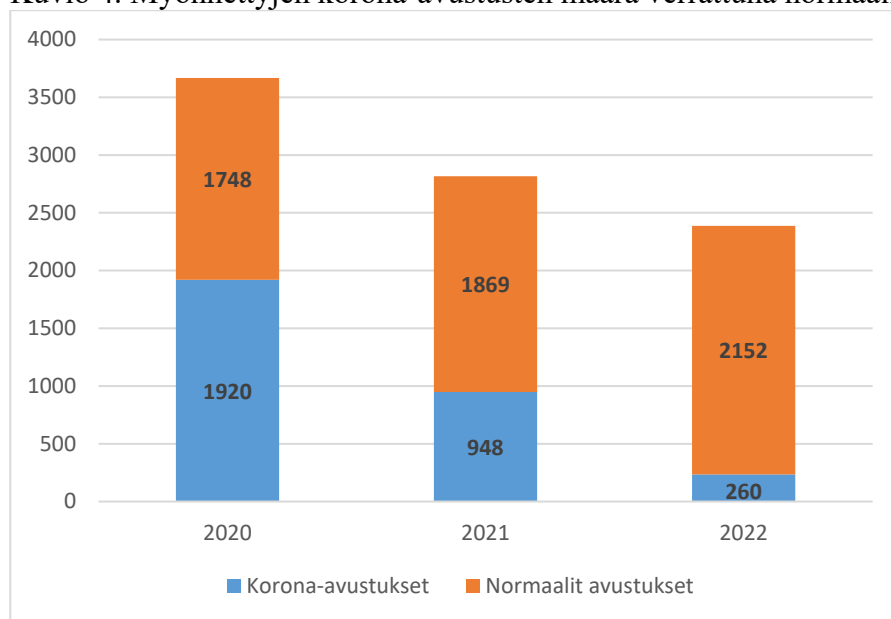
Liite 2 Yritysten verotuet (reaalihinnat)

¹⁷ Lähde: VM (2023) verotuet 2022-2024.

4 Koronatuot vuosina 2020–2022

Korona-avustuksia myönnettiin yrityksille yhteensä noin 3,1 Mrd.€ vuosina 2020-2022 (taulukko 5). Tukia myönnettiin huomattavasti enemmän vuonna 2020 kuin vuosina 2021–2022 eli suunta oli laskeva. Vuonna 2022 yrityksille myönnettiin tukia enää noin 260 M€ pääasiassa enää vain kustannustukia ja sulkemiskorvauksia. Vuonna 2023 myönnettiin enää vain 1,2 M€, jossa oli kyse kustannustuen tarkistuskirjauksesta. Korona-avustusten käyttöönotto nosti tilapäisesti yritystukien euro-määräistä kokonaistasoa. (kuvio 4)

Kuvio 4. Myönnettyjen korona-avustusten määrä verrattuna normaaliajan avustuksiin (M€) ¹⁸

Vuosina 2020–2022 korona-avustuksia myönnettiin yhteensä 3,1 miljardia euroa (Taulukko 5). Kuudella eri kustannustukikierroksella tukia myönnettiin noin 900 M€ koko aikana, kun Business Finlandin kehittämisavustuksia häiriötilanteessa myönnettiin noin 1 Mrd.€ keväällä 2020. Koronatuotien myöntämisessä painopiste oli Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämisavustuksissa vuonna 2020. Vuonna 2021 ja 2022 painopiste oli kustannustuissa. (Kuvio 5).

Taulukko 5. Korona-avustukset 2020–2022 myönnetty yhteensä tukimuodoittain (M€ käyvin hinnoin)

Avustukset	Myönnetty
Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin liiketoiminnan kehittämisavustukset häiriötilanteessa	994,4
ELY-keskusten yritysten kehittämisavustus koronavirusepidemiasta aiheutuneissa markkina- ja tuotantohäiriöissä	335,5
Yrittäjän työmarkkinatuki	238,2

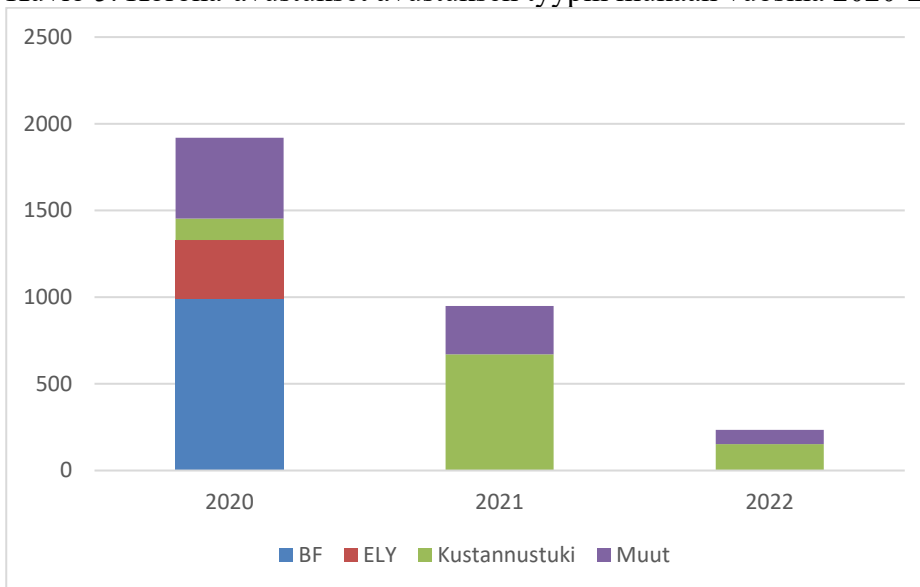
¹⁸ Reaaliset hinnat. ”Normaalit avustukset” sisältävät myös korkotuet, energiaveronpalautukset yms. tuet, joiden katsotaan olevan yhteismitallisia avustusten kanssa. Niihin sisältyy myös EU:n elpymis- ja palautumisvälineen (RRF-ohjelma) mukaista rahoitusta.

Yksinyrittäjän valtionavustus	94,3
Tuki ravintola-alan yrityksille	136
Kustannustuet (kaikki hakukierrokset)	905,5
Sulkemiskorvaukset	166,1
Tapahtumatakuu	14,9
Maaseudun yritykset	52,8
Lasti- ja matkustaja-alusvarustamojen liikennöinti*	68,1
Kulttuuri- ja elokuva-ala	46,3
Muut**	11,6
Yhteensä	3 130

* sisältää myös miehistötukilain väliaikaisen muutoksen

** journalismi, liigaseurat, öljyjätehuollon kehittämisavustus

Kuvio 5. Korona-avustukset avustuksen tyypin mukaan vuosina 2020-2022 (M€)

Avustusten lisäksi yrityksille tarjottiin laina- ja takausmuotoisia koronatukia, esimerkkinä tapahtumatakuu, Business Finlandin kehittämislainat häiriötilanteissa ja Finnveran takaukset ja lainat. Lainoja ja takauksia myönnettiin yhteensä noin 1,8 Mrd. euroa vuosina 2020-2023. Lisäksi myönnettiin yksittäisiä suuria tukia oman pääoman ehtoisia tukia mm. Finnairille ja Finnnavialle.

Valtio myönsi myös markkinaehtoista rahoitusta Finnveran kautta luotto- ja takaustappiosijoituksina nimellisarvoltaan yhteensä 735 M€ ja Suomen Teollisuussijoituksen välityksellä noin 295 M€ vuosina 2020-2023.

Liite 3 Koronatuet vuosina 2020-2022 (reaalihinnat)

5 Ukrainatuet vuosina 2022-2023

Ukrainan kriisin takia perustettiin EU:n tilapäisten valtiontukisääntöjen mukainen Suomen kansallinen puitetukiohjelma, johon kuuluvat seuraavat tukiohjelmat: Finnveran laina- ja takausohjelma (2 miljardia euroa), energiayhtiöille suunnattu laina- ja takausohjelma (5 miljardia euroa kuntasektorin energiayhtiöille ja 10 miljardia euroa johdannaismarkkinoilla toimiville yhtiöille vakuusvaatimusten kattamiseen), avustuspäätös Saimaan luotsauksen tukemiseen (0,9 milj. €) ja määräaikainen polttoainetuki kuljetusyrityksille ja polttoöljytuki. Energiayhtiöille suunnatusta laina- ja takausohjelmasta ei ole myönnetty lainkaan tukia vuosien 2022 ja 2023 aikana.

Liite 4 Ukrainatuet vuosina 2022-2023 (reaalihinnot)

6 Liitteet

Taulukot perustuvat Työ- ja elinkeinoministeriössä koottuun aineistoon.

Liite 1 Suorat ml. palautuvat tuet

(reaalihinnat, myönnetyt tuet)

Palautuvat tuet kuten lainat on otettu huomioon todellisen tuen määrän mukaan esim. TKI-lainojen korkotukikomponentti (ei nimellisarvoa). EU sääntöjen mukaan pääomitus osalta tuen määrä on sama kuin tuen nimellisarvo, esim. Finnfundin pääomitus.

Artiklan 107 mukaiset maaseudun yritysten tuet on raportoitu osana 42 artiklan tukia kohdassa EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen vuosina 2012-2021. Vuodesta 2022 alkaen MMM on ilmoittanut ne yritystukirekisteriin, joten aikasarja katkeaa. Niitä ei ole ilmoitettu vuosilta 2022-2023 tässä raportoinnissa. Niiden määrä oli vuonna 2022/61M€ ja 2023/17 M€, mitkä eivät sisälly raportointiin.

Tuki-instrumentti (MEUR)															
<u>SUORAT ML PALAUTUVAT TUET</u>															
TKI-TOIMINTA, KANSAINVÄLISTYMINEN JA YRITTÄJYYS	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vastinrahoitus	EU valtion-tuki	
TKI –toiminnan tukeminen - Business Finlandin avustukset yrityksille. Tukiohjelmat: tuki tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, tuki nuorille innovatiivisille yrityksille, tuki pk-yritysten innovaatiotoimintaan, tuki innovaatioklusterien toimintaan ja investointeihin, tuki tutkimusinfra rakentamiseen ja uudistamiseen	242	220,5	225	182	184	173,5	198,7	225,9	226,6	276	190,9	192,6	ei	107	
RRF-tuki: TKI –toiminnan tukeminen - Business Finlandin avustukset yrityksille. Tukiohjelmat: tuki tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, tuki nuorille innovatiivisille yrityksille, tuki pk-yritysten innovaatiotoimintaan, tuki innovaatioklusterien toimintaan ja investointeihin, tuki tutkimusinfra rakentamiseen ja uudistamiseen										85,6	50,1	100,5	RRF tukea		
TKI-lainojen korkotukikomponentti	19,7	14,3	17,9	18,9	15,2	13	9,8	6,4	11,8	6,2	18,5	16,8			

TKI-lainojen perimättä jättäminen	13,8	22,4	21,4	24	19,5	21,5	15,8	25,8	31,2	17,2	39,9	40,2		
Business Finland Venture Capital Oy:n riskirahoitusohjelma (2021-2025)										0	0	0	ei	107
Business Finlandin veturiyrityskampanja									60	39	60	0	RRF tukea vuonna 2022	107
Business Finlandin rahoitus yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kumppanuusmallin pilotointiin									18,5	-	-	-	ei	107
Pääomallinat teollisuuden uudistamiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (Business Finland): valtiontuen osuus	0	-	-	-	-	-	1,2	0,8	0	0	0	-	ei	107
Kiertotalouden investointi- ja innovaatiotuki									16,5	17	36,8	100,5	ei	107
RRF Kiertotalouden investointi- ja innovaatiotuki											49,3	82,5	RRF tukea	
IPCEI ohjelmat										6,8	61,3	33,3	ei	
RRF IPCEI ohjelmat												14,7	RRF tukea	
Kiertotalouden kehittämis- ja investointituki	0	-	-	-	-	-	2	2	1	1	0,6	-	ei	107
Yrityksen kehittämisavustus ja toimintaympäristön kehittämisavustus (EAKR)	145,9 (102,8)	160,9 (127)	95,6 (61,6)	138 (91,7)	110,3 (89,5)	90,9 (87)	101,9 (101,9)	105,5 (95,1)	112 (98,4)	233 (215)	47,8 (41)	188 (179)	Osin (josta suluisa EU rahoituksen osuus, EAKR ja JTF 2023)	107
Lainat ja takaukset pk-yritysten investointeihin (Finnvera)	7,1	3,3	2,2	1,9	0,8	0,3	0,02	0,08	0,5	0,1	0,1	0,1	ei	107
PK-yritysten pelastamis- ja rakenneuudistustuet (Finnvera)	1,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ei	107
Yritysten kehittämispalvelut (avustukset pk-yritysten analyysi-, konsultointi- ja koulutuspalveluiden hankintaan)	10	10	10	10	10	10	10	13	31,1	13,1	17,5	16,8	ei	107
Digidemo ja Creademo, kulttuurialan tuotekehitys	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,4	0,7	0,7	0,7	ei	107
Kulttuurin ja luovien alojen uudistumisen rakennetuki 2021-2026											3,4	4,8	RRF-tukea vuonna 2022	107

Finnpartnership -liikekumppanuusohjelma	1	1,3	1	1,5	2,1	2,4	2,4	2,68	2,1	3	6,7	4,8	ei	107
Finnfundin pääomitus	10	10	10	10	10	10	10	10	60	10	10	10	ei	107
Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu	5	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Kansainvälistymisavustus (ml. Messuavustus) yritysten yhteishankkeisiin (valtuus), yrityksille myönnetty osuus yhteensä	24,1	17,4	14	9,8	3,4	2,4	3,5	4	2	1	8,5	17,1	ei	107
Kyberturvallisuuden tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden kansallinen koordinaatiokeskus												0,5	ei	107
Median innovaatiotuki	0	0	0	20	9,8	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Investointituki elintarvikkeiden valmistukseen													ei	107
Maaseudun yritysten väliaikainen tuki 2021													ei	107
Maaseudun yritysten perustamistuki													ei	107
Maaseudun yritysten investointituki, yleinen													ei	107
Maaseudun yritysten investointituki, alueellinen													ei	107
Maaseudun yritysten investointituki PK-yrityksille													ei	107
Maaseudun yritysten investointien toteuttavuustutkimus													ei	107
Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä	1	0,7	1,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	473	456	392	408	357	315	347	387	513	700	592	814		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	370	329	330	316	267	228	245	292	414	399	388	437		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	370	329	330	316	267	228	245	292	414	485	551	635		

Koska maaseudun yritysten tukitiedot on saatavilla erikseen vain vuodesta 2022 alkaen, niitä ei ole esitetty tässä kohden. Ne sisältyvät alueelliseen ja paikalliseen maaseudun yritysten kehittämiseen Maa- ja metsätalouden sektorilla vuosien 2012-2021 osalta.

LIIKENNE JA VIESTINTÄ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vas- tin-ra- hoitus	EU- val- tion- tuki
Miehistönvaihtokustannusten korvaaminen varustamoille						1	1,5	1,3	1,28	1,4	1,4	1,4	ei	107
Laivanrakennuksen innovaatiotuki	16	26,1	10	20	0	30,9	10	10	23,1	50,2	2,3	20,0	ei	107
Kauppa-alusten työvoimakustannustuki	78,7	84,9	87,6	87,3	89,2	89,1	84,3	86,8	74,4	67,6	75,7	54,2	ei	107
Saimaan luotsauksen hintatuki	3,3	3	3,1	4,1	4,1	3,4	3,4	3,93	3,7	3,8	4,7	1,3	ei	107
Laajakaistahankkeiden tuet	6,3	15,9	23,2	2	1,3	0,9	9,2	17,7	2,6	5	-	-	ei	107
RRF: Laajakaistahankkeiden tuet											4,8	22,2	RRF tu- kea	107
Tietoturvan kehittämisen tuki											0	5,2		107
Kansallisen uutistoimistotoiminnan tuki (STT)	-	-	-	-	-	-	0	1,5	-	-	-	-	ei	107
Yleisen edun TV-kanavien uutis- ja ajankoh- taistoiminnan tuki (MTV Oy)	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	ei	107
Sanomalehtijakelun tukeminen alueille, joilla ei ole saatavilla viisipäiväistä varhais- jakelua 2023-2027											0	7,1	ei	106 SGEI
Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikenne- käytön infrastruktuurin edistäminen						3	3	3	8,4	8	-	-	ei	107
Sähköisen raskaan liikenteen ekosysteemin kehittämisavustus										3,5	0	4,9		
Sähköisen liikenteen asuinrakennuksien inf- rastruktuurin edistäminen						0	1,5	1,5	7	5,5	9	0,008	ei	107
Sähköisen liikenteen työpaikkakiinteistöjen infrastruktuurin edistäminen											0,5	2	ei	107
Vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinta- ja muuntotuki											2,7	2,8	ei	107
Alusinvestointien ympäristötuki	2	28	0,0	2,8	3,3	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	106,3	157,9	123,9	116,2	97,9	131,3	112,9	125,7	120,5	145,0	101,1	121,1		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	106,3	157,9	123,9	116,2	97,9	131,3	112,9	125,7	120,5	145,0	96,3	98,9		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	106,3	157,9	123,9	116,2	97,9	131,3	112,9	125,7	120,5	145,0	101,1	121,1		

ENERGIA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vas- tin- rahoi- tus	EU val- tion- tuki
Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus	71	151	215	205	211	210	213	230	225	209	66	36	ei	107
Maatalouden energiaveronpalautus	44	46	47	30	33	32	60	50	35	35	78	46	ei	107
Energiatuki (investointituki)	49,8	29,3	102	65	34,7	46,9	53,3	52	103	156,8	390,8	127,8	ei	107
-(RRF pilari1) energiainfrastruktuuri-investoinnit											52,1	67,1	RRF tu- kea	107
-(RRF pilari1)energiateknologian uusiin investoinnit											85,5	68,1	RRF tu- kea	107
-(RRF pilari1)vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistäminen											127	0	RRF tu- kea	107
-(RRF pilari1) teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistäminen											15,7	23,7	RRF tu- kea	107
Uusiutuvan energian tuotantotuki	41,8	57,5	79,6	142,4	171,9	225,8	249,8	228,6	324,4	201,0	1,6	75,3	ei	107
Preemiotuki (Preemiojärjestelmä)								0	0	0,43	0	0,024	ei	107
LNG-terminaalien investointituki	0	5	0	11,7	23,6	14,6	13,8	14,9	5,5	0	5,5	-	ei	107
Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki, hallituksen kärkihanke (ns. energiakärkihanketuki)					20	40	20	0	0	11,0	0	-	ei	107
Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuki	0	0	0	0	0	37,9	26,8	30	75	106,3	-	-	ei	107
Tuki materiaalitehokkuuskatselmuksille	0	0	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,104	0,041	0,09	-	ei	107
Öljyjätემaksulla rahoitettava öljyjätehuolto	0,3	1	1	1	1	1	1	0,165	0,37	0,366		-	ei	107
Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi	0,13	0,14	0,5	1,1	0,9	0,8	0,01	0,12	0,7	0,7	0,6	1,2	ei	107
Hiilen energiakäyttöä korvaavien hankkeiden investointitukiohjelma 2020-2025 (sisältyy energiatuen momenttiin)									22	60	0	-	ei	107
Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki 2022-2026											63,3	117,7	ei	107

Energia-avustus ARA-yhteisöille											6,3	7,8		
Maaseutuyritysten tuki uusiutuvan energian tuotantoon											13,8	3,1		
Valtionavustus turvetuotantokoneiden romutukseen 2022-2024										20,0	27,7	-	ei	107
Sähkön riittävyttä varmistava tehoreservi	18,7	13,4	8	7,6	7	8,3	14,0	14,1	12,1	10,4	-	-	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	225,7	303,3	453,2	463,9	503,2	617,4	651,9	620,0	781,2	750,6	934,0	573,8		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	225,7	303,3	453,2	463,9	503,2	617,4	651,9	620,0	781,2	750,6	653,7	414,9		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	225,7	303,3	453,2	463,9	503,2	617,4	651,9	620,0	781,2	750,6	934,0	573,8		

TYÖLLISYYS- JA ALUEPOLITIikka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vastinrahoitus	EU-valtion-tuki
Palkkatuki (yrityksissä työskenteleville)	81	93	123	85	61	68	74	79,9	71,7	77,8	70,0	103,5	ei (osin ESR, mutta ei mukana solun numerossa)	107
Täsmäkoulutus-tuki yrityksille, yhteishankintakoulutus	3	3	6,46	3,8	2,73	2,7	3	3	2,75	3,2	2,7	2,7	ei, vuoden 2023 luku on arvioitu vuoden 2022 perusteella, koska tarkempaa tietoa ei ole saatavilla.	107
Työllistä taidolla -palvelu 2022-2024											3	-	ei	
Starttiraha	27,3	30	37,9	39,8	32,5	38,2	37,4	34,2	36,8	47,0	35,0	40,9	ei	107
Osatyökykyisten työllistämistuki, Työkana											20,0	0,0	RRF tukea 2022	107
Yritysten rekrytointi- ja työnantajaosaamisen kehittämistä tukeva valmennus (ml. Työllistä taidolla-palvelun jatko)											5,9		ei	107

Rekrytukikokeilu 3/2022-12/2022											5,9	0,4	ei	107
Alueellinen kuljetustuki	7	5	5	5	5	5	5	6	5,6	6	6,5	6,2	ei	107
Audiovisuaalisen (AV) alan tuotantotuki						9,5	9,3	9,1	8,8	8,4	20,0	9,4	ei	107
Lentoasemaverkon ulkopuolisten lentoasemien valtiontuet			1	0,67	1,15	1,15	4,5	1	2,9	0,9	0,066	0,288	ei	107
Tuet elokuvien ja muiden kuvaohjelmien valmistukseen ja jakeluun	24,7	24,3	23,1	24,1	24,1	24,1	24,4	25,2	31,2	36,3	25,1	22,7	ei	107
Yleisavustukset valtakunnallisten ja kansainvälisten taide- ja kulttuurifestivaalien toimintaan									2,2	2,3	2,4	2,5	ei	107
Tuki (vähemmistökielinen) sanomalehdistölle	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	ei	107
Tiedonvälityksen ja uutismedioiden tuki												7	ei	
Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 (rahoituslain 8/2014 de minimis -tuet)											0,2	-		
Työllisyysperusteinen investointituki (valtuus)	4	4	4	0	0	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	147,5	159,8	201,0	158,9	127,0	149,2	158,1	158,9	162,5	182,4	197,3	196,1		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	147,5	159,8	201,0	158,9	127,0	149,2	158,1	158,9	162,5	182,4	177,3	196,1		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	147,5	159,8	201,0	158,9	127,0	149,2	158,1	158,9	162,5	182,4	197,3	196,1		

ASUNTORAKENTAMINEN	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vas- tin-ra- hoitus	EU- val- tion- tuki
Valtion korkotuki ja valtion takaus sosiaalista vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotantoa varten otetuille lainoille	23	12	5	4	4	4	4	3,2	5,4	1	1,7	87,4	ei	107
Käynnistysavustus valtion tukemien vuokra-asuntojen rakentamiseen	0	25	13	11	20	20	20	20	30	20,4	10,2	17,1	ei	107
Avustukset erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi	109	120	120	120	110	119	105	110	90	88	90	120	ei	107

Valtion myöntämiin aravalainoihin liittyvät avustukset	2	2	2	2	2	3	9,6	10,6	12,6	12,6	7,4	-	ei	107
Aravalainoihin liittyvät tervehdyttämisavustukset											0,75	0,3	ei	107
Aravalainoihin liittyvät akordit											1,3	1,1	ei	107
Aravalainoihin liittyvät viivästyskorkohelpotukset											0,02	0,08	ei	107
Kasvua ja kehitystä puusta - Puurakentamisen tukiohjelma							0,8	1,3	1,7	1,2	-	-	ei	107
Kestävä kaupunki -tukiohjelma									1,2	0	-	-	ei	107
Kiinteistö ja rakennusalan digitalisaation kekeiluohjelma (osa hallituksen kärkihanketta)						2,4	2,2	0	0	0	-	-	ei	107
Käyttötarkoituksen muutosavustus									1	1	0	-	ei	107
Avustus avaravuokratulojen purkamiseen										8	6,1	2,9	ei	107
ARA asuntojen muuttaminen ikääntyville sopiviksi									5	0	2,2	2,4	ei	107
Avustus esteettömyyskorjauksiin												0,7	ei	107
Avustus jälkihissin rakentamiseen											2,2	0,5	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	134,0	159,0	140,0	137,0	136,0	148,4	141,6	145,1	146,9	132,2	121,9	232,5		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	134,0	159,0	140,0	137,0	136,0	148,4	141,6	145,1	146,9	132,2	121,9	232,5		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	134,0	159,0	140,0	137,0	136,0	148,4	141,6	145,1	146,9	132,2	121,9	232,5		

YMPÄRISTÖNSUOJELU	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vas- tin-ra- hoitus	EU- val- tion- tuki
Ravinteiden kierrätyksen tukiohjelma						5		0	0,6	1	5,6	4,9	ei	107
Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet										1,4	0,3	0,5	ei	107

Sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuuritukiohjelma (2022-2025)											13,1	9,5	ei	107
Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma										1,0	1,9	1,8	ei, RRF vuonna 2022	107
Kuntien ilmastohankkeet 2020-2023									0,5	4	0,1	-	ei	107
Vesiensuojelun tehostamisohjelma 2019-2023								0,02	0,2	0,2	0,12	0,7	ei	107
Vesiensuojelun tehostamisohjelma, kaupunkivesien hallinta										0,12	1,37	-		
Vesiensuojelun tehostamisohjelma, maatalousmaan kipsikäsittely									2,37	2,22	7,25	-		
Pilaantuneen alueen selvittäminen ja puhdistaminen, ns. PIMA-tuki										0,0	0,02	0,30	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	0	0	0	0	0	5	0	0,02	3,67	9,94	29,76	17,7		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	0	0	0	0	0	5	0	0,02	3,67	9,94	27,9	17,7		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	0	0	0	0	0	5	0	0,02	3,67	9,94	29,76	17,7		

MUUT	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU-vas-tin-rahoitus	EU-val-tion-tuki
Rikosuhripäivystyksen tuki; RIKU-toiminnan SGEI-korvaus	0,29	-	0,59	0,69	2,4	3,7	4,0	4,1	4,1	4,6	4,7	4,7	ei	107
Hyvinvoinnin ja terveyden kärkihankkeiden valtionavustukset (hallituksen kärkihanke)						6,5	-	-	-	-	-	-	ei	107
Avustukset Suomi 100 -juhlavuoden hankkeille						0,5	0	0,7	0,14	0,77	-	-	ei	107
Muovitiekartan kokeilu- ja pilotointihankkeet									1	-	-	-		
Vesien ja merenhoidon kärkihankkeet								0,05	0,1	-	-	-	ei	107
Vesiosaamisen kasvu ja kansainvälistymisohjelma												1,5		

Elinympäristöjen ennallistamiseen, kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2022-2027 myönnettävä tuki												0,6		107
Itsehallittavan identiteetin luottamusverkon kokeiluhankkeen valtionavustus Findynet-osuuskunnalle 2022-2024											3,0	-		
Erityisavustukset kulttuurimatkailun kehittämishankkeisiin										3,0	-	-	ei	107
Uudet klassikot - nya klassiker -rahasto/kuvataide												0,4	ei	107
Investointituki Tampereen Monitoimiareenan toteuttamiseen						7	7	4	-	-	-	-	ei	107
Suorat tuet yhteensä (ml EAKR ja RRF)	0,3	0,0	0,6	0,7	2,4	17,7	11,0	8,8	5,4	8,3	7,7	7,2		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	0,3	0,0	0,6	0,7	2,4	17,7	11,0	8,8	5,4	8,3	7,7	7,2		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	0,3	0,0	0,6	0,7	2,4	17,7	11,0	8,8	5,4	8,3	7,7	7,2		

MAA- JA METSÄTALOUS (artikla 107 ja 42)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	EU- vas- tin- rahoi- tus	EU val- tion- tuki
Tuki puuntuotannon turvaamiseen eli kestävän metsätalouden ohjelma (ns. Kemera-tuki)	67,0	64,4	59,7	57,7	52,7	52,8	49,1	49,4	50,0	42,3	36,9	42,2	ei	107
Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen	7,7	7,2	6,2	6,6	5,9	3,5	5,3	5,3	5,8	5,3	5,6	5,6	ei	107
Eräät luonnonvaratalouden valtionavut -siemenviljelysten perustaminen	0,5	0,3	0,7	0,3	0,4	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	ei	107
Metsätieto ja sähköiset palvelut -hanketuet (hallituksen kärkihanke)	-	-	-	-	0,5	0,4	0,4	0,1	-	-	-	-	ei	107

Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma (hallituksen kärkihanke)	-	-	-	-	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	ei	107
Avustukset hevosalan neuvontaan	-	-	-	-	-	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	ei	107
Palkinto,- toiminta- ja investointituki keskus- ja maakuntaraviradoille.	-	-	-	-	-	30,7	31,3	32,4	32,1	31,4	32,3	32,4	32,4	ei	107
Melua metsään! -hanke 2018-2020	0	0	0	0	0	0	0	0,02	0,00	0,01	-	-	-	ei	107
Biomassojen ravinteiden kierrätysohjelma 2016-2018	-	-	-	-	0,0	0,4	2,2	1,4	-	-	-	-	-	ei	107
Harvaan asuttujen alueiden (HAMA) luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittäminen vuosina 2022-2023										3,6				ei	107
Vesiosaamisen kasvu- ja kansainvälistymisohjelma 2022-2026											0,8	1,5		kyllä	107
Vesistön ja vesiympäristön käytön ja tilan parantaminen 2021-2023												0,0		ei	107
Vesihuollon ja patojen turvallisuuden, toimintavarmuuden ja varautumisen edistämiseen												0,0		ei	107
Päivittäistavarakauppapalveluiden tukeminen monipalvelukeskuksina harvaan asutuilla maaseutualueilla 2019-2021 (I kausi)	-	-	-	-	-	-	-	1,0	-	2,0	-	-	-	ei	107 - > art. 106
Päivittäistavarakauppapalveluiden tukeminen monipalvelukeskuksina maaseutualueilla 1.7.2022-30.6.2023 ja 1.7.2023-30.6.2024											2,00	2,00		ei	106

EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	-	-	-	0,4 (0,08)	40,7 (16)	126, 8 (58)	155 (71)	144 (64,8)	189,7 (87)	182,1 (100,3)	123,5 (51,87)	126,8 (53,26)	1)	42 tai 107
Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä	65,5	66,5	81,6	46	-	-	-	-	-	-	-	-	kan- salli- nen rahoi- tus- osuus	42
Satovahinkojen korvaaminen	4,5	6,9	3,7	3,6	4,5	-	-	-	-	-	-	-	ei	107 tai 42
Luonnonhaittakorvaus	303,7 (118)	293,4 (118)	303,3 (118)	551,9 (97,1)	546, 9 (97,1)	572, 9 (97,1)	519 (97,1)	548,3 (97,1)	531,8 (94,2)	617,8 (97,7)	637,4 (112,9)	495,9 (76,9)	Osin	42
Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	363,3 (106,9)	364,3 (106,9)	369,3 (106,9)	338,3 (142,3)	300 (126)	300 (126)	290 (122)	355 (149,4)	246,2 (103,4)	387,2 (205)	353 (173,7)	286,6 (123,2)	Osin	42
EU-tulotuki ja EU-markkinatuki	538	523	517	458	588	534	531	513,4	526,2	526,2	519,4	521,2	Kyllä	42
Eläinten hyvinvointikorvaukset	-	-	-	64,9 (27,3)	67,8 (28,5)	67,8 (28,5)	67,8 (28,5)	67,8 (28,5)	62,8 (28,5)	67,8 (28,5)	85,4 (35,9)	74,0 (31,8)	Osin	42
Suorat tuet yhteensä (ml EU ja RRF)	2268	2221	2237	2134	2167	2275	2255	2322	2285	2441	2340	2157		
Suorat tuet kansallinen rahoitus	1505	1474	1495	1400	1247	1402	1374	1433	1410	1430	1415	1317		
Suorat tuet kansallinen rahoitus (ml. RRF)	1505	1474	1495	1400	1247	1402	1374	1433	1410	1430	1415	1317		
Artiklan 107 tuet	75	72	67	65	60	93	89	90	89	85	78	84	2)	

1) Sis. EU:n, kansallisen ja muun julkisen (pääosien kuntien rahoitusta) rahoitusosuuden (suluissa EU osuus). Artiklan 107 mukaiset maaseudun yritysten tuet on raportoitu osana 42 artiklan tukia kohdassa EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen vuosina 2012-2021. Vuodesta 2022 alkaen MMM on ilmoittanut ne yritystukirekisteriin, joten aikasarja katkeaa. Niitä ei ole ilmoitettu vuosilta 2022-2023 tässä yhteydessä. Niiden määrä oli vuonna 2022/61M€ ja 2023/17 M€, nämä eivät sisälly raportointiin.

2) Edellä mainitut maaseudun yritysten tuet eivät sisälly kohtaan ”Artiklan 107 tuet”.

SUORAT ML PALAUTUVAT TUET YHTEENSÄ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Suorat ml palautuvat tuet (kansalliset, EU, EAKR, RRF)	3355	3458	3548	3419	3390	3660	3677	3768	4017	4369	4324	4120
Suorat ml palautuvat tuet (kansallinen)	2489	2583	2744	2593	2380	2699	2694	2784	3044	3057	2888	2722
Suorat ml palautuvat tuet (kansallinen ja RRF)	2489	2583	2744	2593	2380	2699	2694	2784	3044	3143	3357	3101
KAIKKI YHTEENSÄ (PL MAA- JA METSÄTALOUS ART. 42)												
Suorat ml palautuvat tuet (kansalliset, EU, EAKR, RRF)	1162	1308	1377	1349	1283	1478	1511	1536	1821	2014	2062	2047
Suorat ml palautuvat tuet (kansalliset)	1059	1181	1316	1257	1193	1391	1409	1441	1723	1713	1551	1489
Suorat ml palautuvat tuet (kansalliset ml. RRF)	1059	1181	1316	1257	1193	1391	1409	1441	1723	1799	2021	1868

Artiklan 107 mukaiset maaseudun yritysten tuet on raportoitu osana 42 artiklan tukia kohdassa EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen vuosina 2012-2021. Vuodesta 2022 alkaen MMM on ilmoittanut ne yritystukirekisteriin, joten aikasarja katkeaa. Niitä ei ole ilmoitettu vuosilta 2022-2023 tässä yhteydessä. Niiden määrä oli vuonna 2022/61M€ ja 2023/17 M€, nämä eivät sisälly raportointiin.

Suorat ml palautuvat tuet, kiintein vuoden 2023 hinnoin, ml 42 artikla

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kansalliset tuet (107 artikla)	1 305	1 435	1 581	1 514	1 432	1 657	1 661	1 681	2 004	1 950	1 648	1 489

EAKR- ja JTF -rahaston tuet (107 artikla)	-	154	74	110	107	104	120	111	114	245	44	179
RRF tuet (107 artikla)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97	499	379
Maa- ja metsätalous kansalliset (42 artikla)	1 763	1 703	1 717	1 609	1 425	1 559	1 515	1 567	1 536	1 530	1 420	1 233
Maa- ja metsätalous EU varat (42 artikla)	940	909	892	884	1 105	1 041	1 039	1 037	1 018	1 151	983	840
Yhteensä	4 008	4 201	4 265	4 118	4 069	4 360	4 334	4 396	4 673	4 973	4 594	4 120

Yritystukien kehitys 2012 - 2023 (M€ vuoden 2023 hinnoin), kansalliset ja RRF tuet

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
TKI-TOIMINTA, KANSAINVÄLIS- TYMINEN JA YRITTÄJYYS	456	400	397	380	320	272	288	341	482	552	586	635
LIIKENNE JA VIESTINTÄ	131	192	149	140	118	156	133	147	140	165	107	121
ENERGIA	278	369	545	559	604	736	768	723	909	854	992	574
TYÖLLISYYS- JA ALUEPOLI- TIikka	182	194	242	191	152	178	186	185	189	208	210	196
ASUNTORAKENTAMINEN	165	193	168	165	163	177	167	169	171	150	129	232
YMPÄRISTÖNSUOJELU	0	0	0	0	0	6	0	0	4	11	32	18
MUUT	0	0	1	1	3	21	13	10	6	9	8	7
MAA- JA METSÄTALOUS (art. 107)	93	87	80	78	71	111	105	105	103	97	83	84
Yhteensä	1305	1435	1581	1514	1432	1657	1661	1681	2004	2047	2147	1868

Liite 2 Yritysten verotuet

(reaalihinnat)

Lähde: VM 4.10.2023.

Laki elinkeinotulon verottamisesta (EVL) ja siihen liittyvä verotus

Tuki-instrumentti (verotuen arvo, MEUR)	2022	2023	2024	Normijärjestelmä	Huomioitavaa aineistosta	EU valtiontuki
Käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutusvoiton verovapaus	269	268	271	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Kiinteistön vaihdossa luonnonsuojelualueeksi käytetty vähennyskelpoinen hankintameno	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Elokuvatuottajien verovapaa tuotantotuki	3	3	3	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		107
Tasoisuusmäärä	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Osuuskunnan ylijäämän palautuksen vähennyskelpoisuus	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Rakennusaikaiset korot	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Tutkimustoiminnan menojen poistaminen	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenojen poistaminen	149	240	214	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Vuosina 2020-2025 irtaimen käyttöomaisuus voidaan poistaa korotettuihin 50 prosentin menojäännöspoistoin. Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Luovutusvoittojen yms. vähentäminen menojäännöksestä	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksen kerta-poisto	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Verotuki tullut voimaan 2021.	
Rakennuksen ainesosana olevien hyödykkeiden hankintamenojen poistaminen	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		

Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenon poistaminen kertapoistona	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Verotukea kasvatettiin 2021.	
Vesialusten hankintamenon poistaminen	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä		
Rakennuksen hankintamenon poistaminen	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä		
Tutkimustoimintaan käytettävän rakennuksen hankintamenon poistaminen	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä		
Väestönsuojan yms. hankintamenon poistaminen	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä		
Kuluvan käyttöomaisuuden jälleenhankintavarausten vähennyskelpoisuus	<0,5	<0,5	<0,5	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009).	
Toimitilan jälleenhankintavarausten vähennyskelpoisuus	-	-	.	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Arvioidaan osana kuluvan käyttöomaisuuden jälleenhankintavarausten vähennyskelpoisuuden muodostamaa verotukea. Sisältyy edelliseen.	
Ydinjätehuollon menojen poistaminen kertapoistona	-	-	-	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä		
Luottotappiovarausten vähennyskelpoisuus	24	42	44	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009).	
Toimintavaraukset	<0,5	1	1	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Takuuvaraukset	3	5	5	Elinkeinoerotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	

Eläkevakuutusyhtiöiden yms. lisävakuutusvastuuta varten tekemä varaus	12	22	22	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Finanssivalvonnan tilastot. Arvioidaan veroluoton korkona (VATT 2009).	
Hinnanlaskuvaraus	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Sijoitusomaisuuteen kuuluvan rakennuksen hankintamenon poistaminen	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä		
Kehitysalueiden korotetut poistot	-	-	-	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Ei voimassa. Määräaikaisuus päättyi 2013.	
Tonnistovero	28	28	28	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Arvioidaan maksuunpanematta jätettävän yhteisöveron ja maksettavan tonnistoveron erotuksesta sekä piilevän verovelan anteeksianton muodostamasta lisätuesta.	107
Asuintalovaraus	8	14	14	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluokan korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Korkovähennysoikeuden rajoittaminen, EVL 18 a §	-168	-168	-170	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Verosanktio. Muutettu usein viime vuosina. Siirtymäsäännöstä ei ole huomioitu verosanktion laskennassa.	
Työnantajan koulutusvähenhys	11	11	11	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta.	
Tutkimusyhteistyön lisävähennys 2021-2027	4	8	12	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Määräaikainen verotuki 2021-2027. Korotettiin 2022.	
Listaamattomien yhtiöiden osinkojen markkinakorkoa suurempi tuotto prosentti, TVL 33b § 1 mom.	710	510	545	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	

Peitellyn osingon verottaminen ansiotulona, TVL 33 d § 1 mom.	-1	-1	-1	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuuden laskennan jakoprosentti	15	15	15	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Verotusyhtymän osakkaan pääomatulo-osuuden laskennan jakoprosentti	-10	-10	20	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Elinkeinoyhtymän osakkaan pääomatulo-osuuden laskennan jakoprosentti	-5	-5	0	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Elinkeinoyhtymän osakkaan yhtymän maataloustulon pääomatulo-osuuden jakoprosentti,	-10	-10	5	Voitonjaon verotuksen normijärjestelmä	Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Nettovarallisuuden lisätävä palkkaosuus pääomatulo-osuutta laskettaessa, TVL 41 § 4 mom.	-	-	-		Laskenta-aineistona henkilöverotuksen kokonaisaineisto sekä Tilastokeskuksen Tulonjakotilaston palveluaineisto ajantasaistettuna.	
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys	-	81	105	Elinkeinoverotuksen normijärjestelmä	Lakialoitteen LA 69/2022vp mukainen arvio. Verotuki laajenee 2024.	

Maatilatalouden tuloverolaki (MVL) ja metsäverotus

Tuki-instrumentti (verotuen arvo, MEUR)	2022	2023	2024	Normijärjestelmä	Huomioitavaa aineistosta	EU valtiontuki
Maataloustuotteiden yksityiskäytön verovapaus	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		

Kotieläinten luovutushintojen jaksotus kolmelle verovuodelle	0	0	0	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluoton korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Kotieläinten hankintamennon vähentäminen kolmessa vuodessa	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Avustusten korvausten ym. tulojen epäsuora tulouttaminen	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Maatalouden jälleenhankintavarauus	<0,5	<0,5	<0,5	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Arvioidaan veroluoton korkona (VATT 2009).	
Koneiden ja kaluston välitön kuluksi kirjaaminen, kun käyttöaika alle 3 vuotta	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Koneiden ja kaluston poistaminen yhdestä menojäännöksestä	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Koneiden ja kaluston luovutushintojen epäsuora tulouttaminen	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamennon jaksottaminen	6	9	8	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluoton korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluokan korko. Vuosina 2020-2025 irtain käyttöomaisuus voidaan poistaa korotetuin 50 % menojäännös-poistoin.	
Pienen menojäännöksen kertapoisto	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Tullut voimaan 2021.	
Rakennusten hankintamennon vähentäminen	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Salaojista, silloista yms. saatujen luovutushintojen epäsuora tulouttaminen	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		

Salaojien ja siltojen yms. hankintamenojen poistaminen	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Tasausvaraus	<0,5	1	1	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluoton korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Työmatkavähennys	-	-	-	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä		
Maatilan tai sen osan luovutuksen verovapaus	5	5	5	Maatilatalouden verotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta.	
Verovapaa puutavaran käyttö rakentamiseen, lämmitykseen ja muuhun omaan kulutuskäyttöön	-	-	-	Metsäverotuksen normijärjestelmä		
Puun myyntituoton määräaikainen osittainen verovapaus	-	-	-	Metsäverotuksen normijärjestelmä	Ei voimassa.	
Metsävähennys	77	77	78	Metsäverotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta.	
Hankintatyön arvon osittainen verovapaus	-	-	-	Metsäverotuksen normijärjestelmä		
Metsätalouden pääomatu- lostasta myönnettävä menovapaus	<0,5	1	1	Metsäverotuksen normijärjestelmä	Viimeisimmän valmistuneen verotuksen tieto veroilmoitusaineistosta. Voidaan arvioida sekä verovuositason vaikutuksena että veroluoton korkona (VATT 2009). Ilmoitettu arvio on veroluoton korko.	
Metsätalouden menojen jaksottaminen	-	-	-	Metsäverotuksen normijärjestelmä	Verotukea kasvatettiin 2021 nostamalla pienen poiston ja menojäännöksen rajaa 200 eurosta 600 euroon.	

Arvonlisäverotus

Tuki-instrumentti (verotuen arvo, MEUR) Lähde: VM 4.10.2023. Reaalihinnat	2022	2023	2024	Normijärjestelmä	Huomioitavaa aineistosta	EU valtion tuki

Rakennuksen voittomargi- naalin, rakennusmaan luo- vutuksen verovapaus	146	139	138	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu viimeksi ai- neistosta (TK, MML, Rakennusteollisuus ry, ym.) vuonna 2017, jonka jälkeen käytetty ko. vuoden suhdelu- kua myöhempien vuo- sien arvonlisäverpoh- jaan.
Kirjailijoiden, taiteilijoi- den yms. Tekijänoikeus- korvausten verovapaus	<0,5	<0,5	<0,5	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu viimeksi ai- neistosta vuonna 2017.
Sanoma- ja aikakausleh- tien alennettu alv-kanta 10 % sekä jäsenlehtien pai- noksen myynti yleis- hyödyllisille yhteisöille nollaverokannalla	105	108	110	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu kansantalou- dentilinpidoon sekä ku- lutustutkimuksen tie- tojen pohjalta hyödyn- täen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskel- maa.
Kansainvälisen henkilölii- kenteen kotimaan osuuden verovapaus	30	33	34	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Arvioitu osana omien varojen laskelmaa pe- rustuen Tilastokes- kuksen sekä eri liiken- nöitsijöiden toimitta- miin tietoihin vuonna 2017.
Ei-kaupallinen radio- ja te- levisiotoiminnan ve- ronalaisuus	-11	-5	-5	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Arvioidaan vuoden t-2 tilinpäätös- ja veroil- moitustiedoista. Peri- aatteessa sanktio, mutta verotuki niinä vuosina kun myyntien vero < ostojen vero.
Lääkkeiden alennettu alv- kanta 10 %	379	393	401	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu kansantalou- dentilinpidoon sekä ku- lutustutkimuksen tie- tojen pohjalta hyödyn- täen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskel- maa.
Elintarvikkeiden ja rehujen alennettu alv-kanta 14 %	1518	1572	1603	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu kansantalou- dentilinpidoon sekä ku- lutustutkimuksen (2016) tietojen poh- jalta hyödyntäen Ti- lastokeskuksen laati- maa WAR-laskelmaa.
Ravintola- ja ateriapalve- lujen alennettu alv-kanta 14 %	574	599	624	EU:n alv-direktiiv- in mukainen jär- jestelmä 24 % va- kiokannalla	Laskettu kansantalou- dentilinpidoon sekä ku- lutustutkimuksen (2016) tietojen poh-

					jalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Henkilökuljetusten alennettu alv-kanta 10 % (0% 1-4/2023)	206	267	223	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Virkistys- ja kulttuuripalvelujen alennettu alv-kanta 10 %	91	95	99	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Urheilupalvelujen alennettu alv-kanta 10 %	73	76	79	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa	
Kirjojen alennettu alv-kanta 10 %	66	68	70	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Majoituspalvelujen alennettu alv-kanta 10 %	108	113	117	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Taide-esineiden myynnin ja maahantuonnin alennettu verokanta 10 %	<0,5	<0,5	<0,5	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu kansantaloudentilipidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta hyödyntäen Tilastokeskuksen laatimaa WAR-laskelmaa.	
Tekijänoikeusjärjestöjen saamien tekijänkorvausten alennettu verokanta 10 %	3	4	4	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Perustuu vuoden 2009 omien varojen laskelmaan.	

Alv-velvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus	83	86	89	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Laskettu verohallinnon oma-aloitteisten veroilmoitusten perusteella.	
Vakuutusmaksuvero, L 1966/664 § 5, satovahinko- kasvintuhooja- ja eläintautivakuutusten verovapaus.	2	3	3	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla	Satovahinko-, kasvintuhooja- ja eläintautivakuutusten verovapaus vakuutusmaksuverosta tullut voimaan satovahinko- ja kasvintuhoojavakuutusten osalta 3/2019 ja eläintautivakuutusten osalta 11/2019.	
Vakuutusmaksuvero, L 1966/664	-	-	-	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakiokannalla		

Valmisteverotus ja liikenteen verotus

Tuki-instrumentti (verotuen arvo, MEUR)	2022	2023	2024	Normijärjestelmä	Huomioitavaa aineistosta	EU valtiontuki
Dieselpolttoaineen normia alempi verokanta (josta vähennetty henkilöautojen käyttövoimaverosanktio)	695	691	682	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso dieselille	Ajantasainen tieto veroilmoitusaineistosta	
Parafiinisen dieselöljyn verotuki	30	-	-	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso (jossa huomioidaan puhtaiden ajoneuvojen direktiivi), josta vähennetty dieselöljyn verotuki. Verotuki poistuu 2023, määritelty verotueksi 2019.	Ajantasainen tieto veroilmoitusaineistosta	

Työkoneissa käytetyn kevyen polttoöljyn normia alempi verokanta	472	465	418	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso dieselille (dieselin vero lisätynä dieselin verotuella)	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Perustuu tilaston sijaan mallinnukseen (VTT-TYKO).	
Liikenteeseen käytetyn sähkön normia alempi verokanta	14	25	37	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso sähkölle. Tätä teoreettista tasoa ei ole määritetty.	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Perustuu tilaston sijaan mallinnukseen (VTT-ALISA).	
Liikenteeseen käytetyn kaasun normia alempi verokanta	15	18	20	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso maa- ja bio-kaasulle.	Ajantasainen tieto veroilmoitusaineistosta.	
Raideliikenteen sähkön verottomuus	16	16	16	Sähköveroluokka I	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Viimeisimmät arviot kulloinkin 2 vuoden takaa.	
Raideliikenteen dieselmoottereissa käytettävä kevyt polttoöljy	12	12	11	Liikenteen polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso dieselille (dieselin vero lisätynä dieselin verotuella)	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Viimeisimmät arviot kulloinkin 2 vuoden takaa.	
Puupohjaisten polttoaineiden verottomuus	480	480	480	Lämmitys-polttoaineiden energia-veromallin mukainen verotaso puupohjaisille polttoaineille	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Viimeisimmät arviot kulloinkin 2 vuoden takaa.	

Biokaasun verottomuus	5	4	4	Lämmitys- polttoainei- den energia- veromallin mukainen verotaso lämmitys- ja työkonekäy- tössä	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Lämmityksen osalta viimeisim- mät arviot kul- loinkin 2 vuoden takaa.	
Jätteenpolton verottomuus	29	29	29	Lämmitys- polttoainei- den energia- veromallin mukainen verotaso jät- teelle	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Ei tarkkaa tietoa jätteen ominai- suuksista, jotta tarkka normivero- taso voitaisiin määrittää. Määri- tetty verotueksi 2019. Normivero- tasona energiasi- sältövero.	
Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuo- tannon energiasisältöveron alennus (CHP)	106	75	56	Kunkin CHP:ssä käytetyn polttoaineen lämmitys- polttoainei- den energia- veromallin mukainen verotaso.	Ajantasainen tieto veroilmotusai- neistosta. Muutos v. 2019: CO2-ve- ron puolitus kor- vattiin energiasi- sältöveron alen- nuksella. Lasken- tatavan muutos.	107
Teollisuuden ja kasvihuoneiden alempi sähköverokanta (Vero- luokka II)	759	749	821	Sähkövero- luokka I	Ajantasainen tieto veroilmotusai- neistosta	107
Konesalien alempi verokanta (Ve- roluokka II)	-	-	-	Sähkövero- luokka I	Ajantasainen tieto veroilmotusai- neistosta. Sisältyy edelliseen.	107
Energiaintensiivisten yritysten ve- ronpalautus (suorissa tuissa)	66	36	24	Veronpalau- tuksen määrä	Ajantasainen tieto veronpalautustie- doista. Verotukea pienennetään v. 2022 ja se poistuu v. 2025	107
Turpeen normia alempi verokanta	98	71	56	Lämmitys- polttoainei- den energia- veromallin mukainen verotaso tur- peelle	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa CHP-käytön osalta. Viimeisim- mät arviot kul- loinkin 2 vuoden takaa.	

Turpeen verottoman käytön yläraja	47	47	47	Lämmitys- polttoainei- den energia- veromallin mukainen verotaso tur- peelle	Ei tarkkaa eikä ajantasaista tietoa. Viimeisimmät ar- viot kulloinkin 2 vuoden takaa si- sältäen karkeita oletuksia.	
Maatalouden energiaveron palau- tus (suorissa tuissa)	78	46	46	Veronpalau- tuksen määrä	Ajantasainen tieto veronpalautustie- doista. Verotuki kasvoi v. 2021 ve- ronkorotusten myötä.	107
Pienpanimoiden veronhuojennus	14	16	15	Oluen ylei- nen verotaso	Ajantasainen tieto veroilmoitusai- neistosta.	
Pelastusauton, sairausauton, inva- ja esteettömän taksin yms. autoverot- tomuus, L 1482/1994, 21 § 1 mom. ja 28 §	108	108	108	Ajoneuvon hinnan ja CO ₂ -päästön perusteella määritettävä autovero	Viimeisimmän to- teutuneen auto- määrätiedon pe- rusteella tehty ar- vio ajoneuvomää- rystä (verotus- arvo- ja CO ₂ -tie- dot niiden ajoneu- vojen osalta, kun ne ovat tallennettu Verohallinnon tie- tokantaan).	
Taksien autoverohuojennus	2	-	-	Ajoneuvon hinnan ja CO ₂ -päästön perusteella määritettävä autovero	Ajantasainen tieto viimeisimmän to- teutumavuoden veronpalatustie- doista. Verotuki poistuu asteittain vuosien 2018- 2022 aikana.	
Museoajoneuvojen, pelastusauto- jen, sairausautojen, linja-autojen va- pautus ajoneuvoverosta	3	3	3	Ajoneuvon CO ₂ -päästön tai massan perusteella määritettävä ajoneuvovero	Ajantasainen tieto ajoneuvojen mää- ristä, jonka perus- tella verotuen määrää voidaan arvioida.	
Puu- ja turveperusteista polttoai- netta käyttävien ajoneuvojen va- pautus ajoneuvoverosta, L 1281/2003, 12 § 1 mom. 11 k	0,5	0,5	0,5	Ajoneuvon CO ₂ -päästön tai massan perusteella määritettävä ajoneuvovero	Ajantasainen tieto ajoneuvojen mää- ristä, jonka perus- tella verotuen määrää voidaan arvioida.	

Eräät virvoitusjuomaverosta (1127/2010) vapautetut tuotteet	<0,5	<0,5	<0,5	Virvoitusjuomien litramääräinen vero	Määrä vähäinen (saatavilla veroilmoitusaineistosta)	108 De minimis tuki, pakkaukset
Kullanhuuhdonnan vapautus kaisosmineraaliverosta	-	-	<0,5	Kullan täysimääräinen vero	Määrän arvioidaan olevan vähäinen.	

Liite 3 Suomen koronatuet

(reaalihinnat)

Avustukset (M€)

	2020	2021	2022	2023	Säädös	Yleistuki vs. kohdennettu
Business Finlandin liiketoiminnan kehittämisavustukset häiriötilanteessa (TEM)	994,4				Valtionavustuslaki (688/2001), valtioneuvoston asetus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta (1444/2014 muutoksineen): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141444	Yleistuki
ELY-keskusten yritysten kehittämisavustus pandemian aiheuttamiin markkina- ja tuotantohäiriöihin (TEM)	335,5				Avustus myönnetään valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) sekä asetuksen (716/2014) nojalla. Valtioneuvoston asetusta muutettiin tilapäisesti korona-avustuksiin soveltuvaan valtioneuvoston asetuksella valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (178/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140009	Yleistuki
Yrittäjien työmarkkinatuki (TEM)	165,8	48	24,4		Laki työttömyysturvalain 11 luvun väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (492/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200492	Yleistuki
Yksinyrittäjien valtionavustus (TEM)	94,3				Valtioneuvoston asetus yksinyrittäjille myönnettävästä valtionavustuksesta (199/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200199	Yleistuki
Tuki ravintola-alan yrityksille (TEM)	136				Laki ravitsemisyriyten uudelleen-työllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (403/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200403	Kohdennettu ravintola-ala
Kustannustuki, 1. hakukierros (TEM)	122,9				Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (508/2020): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200508	Yleistuki

Kustannustuki, 2. hakukierros (TEM)		187,5			Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (963/2020): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200963	Yleistuki
Kustannustuki, 3. hakukierros (TEM)		298,2			Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (280/2021): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210280	Yleistuki
Kustannustuki, 4. hakukierros (TEM)		150,7			Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (609/2021): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210609	Yleistuki
Kustannustuki, 5. hakukierros (TEM)		16,6	64,3		Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (1062/2021): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211062	Yleistuki
Kustannustuki, 6. hakukierros (TEM)			64,1	1,2	Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta (157/2022): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220157	Yleistuki
Tuki kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin (kustannustuki yrityksille, joiden EU:n määrittelemä koronatukien enimmäismäärä 1,8 milj. on jo täynnä tai täytty-mässä), 1. hakukierros (TEM)		18,3	25,2		Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta. (609/2021): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210609	Yleistuki
Tuki kattamattomiin kiinteisiin kustannuksiin (kustannustuki yrityksille, joiden EU:n määrittelemä koronatukien enimmäismäärä 2,3 milj. on jo täynnä tai täytty-mässä), 2. hakukierros (TEM)			23,3		Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta. (336/2022): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220336	Yleistuki
Tapahtumatakuu (määräraha 250 milj. €, takuuta myönnetty 129,1 milj., korvauksia 14,8 milj.) (TEM)		14,8	0,1		Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (435/2021): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210435	Kohdennettu
Mikro- ja pienyritysten sulkemiskorvaus, 1. hakukierros (TEM)		98,3			Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (280/2021): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210280	Kohdennettu Majoitus ja ravitsemisala, liikuntayritykset
Mikro- ja pienyritysten sulkemiskorvaus, 2. hakukierros (TEM)			58,7		Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (157/2022): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220157	Kohdennettu Majoitus ja

						ravitsemis- ala, liikun- tayritykset
Keskisuurten ja suurten yritysten sulkemiskorvaus (TEM)		9,1			Laki yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (280/2021): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210280	Kohdennettu Majoitus ja ravitsemis- ala, liikun- tayritykset
Maaseudun yritykset, maatalous ja kalatalous, väliaikaiset koronatuot (MMM)	29,3	23,5			Valtioneuvoston asetus maaseudun yritysten väliaikaisesta tuesta (367/2020) https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200367	Kohdennettu Maa-, metsä- ja kalatalous
Lasti- ja matkustajalusvarustamojen liikennöinti (LVM)	14,8	46,3			Varustamoille maksettu avustus myönnetään valtioneuvoston asetuksella (688/2001) sekä sen 8 §:n nojalla annetun asetuksen perusteella: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200548	Kohdennettu Meriliikenne
Miehistötukilain väliaikainen muutos (1.1.-31.12.2021) (LVM)		7			Laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyyn parantamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (1065/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201065	Kohdennettu Meriliikenne
Journalismin tukeminen (LVM)	7,5				Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston asetus journalistisen sisällön edistämiseen vuonna 2020 (679/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200679	Kohdennettu Viestintä
Avustukset kulttuurialan yhteisöille (v. 2021 II LTA) (OKM)	4,2	14,5			Avustukseen sovelletaan valtioneuvoston asetus (688/2001): https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Avustukset kulttuuritapahtumille (sis. Kesäteatterit 2021) (OKM)	3,8	2,7			Avustukseen sovelletaan valtioneuvoston asetus (688/2001): https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Koronatuki kulttuuriperintöalan yhteisöille (2021) (OKM)		0,3			Avustukseen sovelletaan valtioneuvoston asetus (688/2001): https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Avustukset urheiluliigaseuroille (jäähokkiliiga ja jalkapalloliiga) (OKM)	1,35	0,9			Valtioneuvoston asetus (688/2001), Liikuntalaki (390 /2015) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu

Tuki elokuva-alan tuotantoyhtiöille (2021) (OKM)		4			laki valtion rahoituksesta elokuva-kulttuurin edistämiseen (1174/2018): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181174	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Avustukset elokuvien ja tv-draamasarjojen tuotantoon (OKM)	5	0,15			laki valtion rahoituksesta elokuva-kulttuurin edistämiseen (1174/2018): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181174	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Elokuvateattereiden ja elokuvalevittäjien lisätoimintatuki (OKM)	3,2	8,4			laki valtion rahoituksesta elokuva-kulttuurin edistämiseen (1174/2018): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181174	Kohdennettu Kulttuuri ja urheilu
Öljyjätehuollon kehittämisavustus ja Muovietiekartan kokeilu- ja pilotihankkeiden avustus (YM)	1,789					
Yhteensä[1]	1 920	949	260	1		

Lainat, takaukset ja muut vastikkeelliset tuet (M€)

	2020	2021	2022	2023	Säädös	Yleistuki vs. kohdennettu
Business Finlandin lainat tki-toimintaan, liiketoiminnan kehittämislainat häiriötilanteessa (valuus 300 milj. €) (TEM)	64	52			Laki valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta (449/1988), valtioneuvoston asetus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta (1444/2014 muutoksineen): https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141444	Yleistuki
Finnveran takaukset ja lainat vaikeuksissa oleville yrityksille (valuus yhteensä 2 mrd. €, jäljellä vuotta 2022 varten 1,054 mrd.) (TEM)	470	476	–		Finnveran toimintalaki (18.6.1998/445), Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain muuttamisesta: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200402	Yleistuki
Valtiontakaus Eläkevaakuutusyhtiö Ilmariselle Finnairin työeläkkeiden takaisinlainauksen vakuudeksi (600 milj. lainan takaus, solussa takausvastuu), (VM)	540				Valtion lainananto ja valtiontakaus sekä valtiontakuu annettu laki (449/1988) 15 § 1 momentti & Valtiontakauksesta perittävästä maksusta annettu valtioneuvoston asetus (20/2003), sellaisena kuin se muutettuna asetuksella (82/2017) 3 § 1 ja 2 momentti: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200152	Kohdennettu Lento- liikenne

Huoltovarmuuskirittisten varustamoiden takaukset (VM)	139,5				Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtioneuvoston asetuksesta ja valtioneuvoston asetus valtiontakauksesta perittävistä maksuista (20/2003) muutoksineen: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030020	Kohdennettu Meriliikenne
Takaukset maatilayrittäjille (MMM)	14,8	-	13,5		Laki valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille (232/2019): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190232	Kohdennettu Maa-, metsä- ja kalatalous
Lentoliikenteen valvontamaksujen maksujoukot (LVM)	5,7				Laki lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (489/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200489	Kohdennettu Lentoliikenne
Yhteensä	1 234	528	14	0		

Verotuet, verojen luonteisten maksujen alennukset ja verojen maksulykkäykset (M€)

VEROTUET, VEROJEN LUONTEISTEN MAKSUJEN ALENNUKSET JA VEROJEN MAKSULYKKÄYKSET	2020	2021	2022	2023	Säädös	Yleistuki vs. kohdennettu
Työnantajan työeläkevakuutusmaksujen alentaminen 2,6 %-yksikköä (STM)	1 500				Laki työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta vuonna 2020 (195/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200195	Yleistuki
Verojen maksujärjestelyhuojennus, viivästyskorkealennus 2,5 %:iin (VM)	1 300				Laki veronlisäyksestä ja viivekorrosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (512/2021): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210512	Yleistuki
Pandemian torjuntaan tarkoitettuille tavaroille määräaikainen nollaverokanta (alv) (VM)	14	17	9		Laki arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta (1369/2021): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211369	Kohdennettu Sosiaali- ja terveysala
Matkapalveluyhdistelmien tarjoajien valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen perimättä jättäminen (TEM)	0,8	0,6			Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220241	Kohdennettu Matkailu

Koronaviruksen kotitestin väliaikainen arvonlisäverottomuus 1.1.-31.12.2022 (VM)			3		Laki arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta (241/2022): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220150	Kohdennettu Sosiaali- ja terveysala
Yhteensä	2 815	18	12	0		

Muut tuet, oman pääoman ehtoinen tuki (M€)

MUUT TUET, OMAN PÄÄ- OMAN EHTOINEN	2020	2021	2022	2023	Säädös	Yleistuki vs. kohdennettu
Finnairin pääomittaminen (VNK)	286					Kohdennettu Lento- liikenne
Finnairin hybridilaina (VNK)		350	50			Kohdennettu Lento- liikenne
Finnavia pääoma- ja lainatuki (VNK)		350				Kohdennettu Lento- liikenne
Talousapu- ja energianeuvonta (TEM)	1,5					- Kohdennettu
Väylämaksun poisto (LVM)	45				Laki väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta: https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200997	Kohdennettu Meri- liikenne
Työttömyysturvan omavastuupäivien poistaminen lomautuksista ja irtisanomisista (STM)	182				Laki työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta (997/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200172	Yleistuki
Yhteensä	515	700	50	0		

Markkinaehtoinen rahoitus (M€)

	Käytetty v. 2020	Käytetty v. 2021	Käytetty v. 2022	Käytetty v. 2023	Säädös	Yleistuki vs. kohdennettu
Finnvera Oyj (valtuus 5,8 mrd. €, käytetty määrä on nettomääräinen luotto- ja takaustapioitumuksen piirissä oleva vastuukannan kasvu; käyttämätön valtuus 5,065 mrd. € on siirretty vuodelle 2022) (TEM)	504	231	–		Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain muuttamisesta (402/2020): https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200402	Yleistuki
Suomen Teollisuussijoitus Oy (pääomasijoitus) (TEM)	63,3	26,4	180,5	25	Talousarvio [2]	Yleistuki
Yhteensä	567	257	181	25		

[1] Vuonna 2022 I LTA:ssa myönnettiin 30 milj. euroa joukkoliikennetukiin koronasta johtuen. Niitä ei kuitenkaan myönnetty yrityksille vaan toimivaltaisille viranomaisille. Tieliikenteessä viranomaisia ovat määritellyt kunnat ja kunta-seudut, rautatieliikenteessä LVM ja HSL omalla alueellaan sekä lentoliikenteessä Traficom. Epäsuorasti tuet hyödyttävät yrityksiä silloin, kun viranomaiset hankkivat liikennepalveluita yrityksiltä. Suoraan tukeen yrityksille joukkoliikennemääräraha ei sovellu, eikä sitä sen vuoksi ole tässä listattu koronayritystueksi.

[2] Vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa (24.4.2020) päätettiin 150 miljoonan euron määrärahasta. Neljännessä lisätalousarviossa (26.6.2020) puolestaan päätettiin 250 miljoonan euron määrärahasta Tesin lisäpääomittamiseksi. Yhteensä siis 400 M€. Määrärahaa myönnettiin kaiken kaikkiaan 350 M€, josta Tesi palautti valtion talousarvioon 90 M€ keväällä 2023. Arvio ohjelmien kokonaissijoitusmäärästä tulee olemaan täydet 350 M€. Käyttämättä oleva noin 55 M€ kohdennetaan jatkosijoituksiin.

Muita toimenpiteitä

Konkurssilain väliaikainen muutos

Alun perin 1.5.2020 käyttöön otettu päättyi 31.1.2021. Uusi lakimuutos tuli voimaan helmikuun alussa ja ulottuu 30.9.2021 asti. Ko. laki pitkitti maksukehotukseen liittyvän maksuajan viikon sijasta 30 päivään.

Työttömyysturvan suojaosan korotus ja sen jatko (1.6.2020–30.11.2011)

Määräraha 13 miljoonaa euroa. Ei ole EU-valtiontuki. Suojaosa tarkoittaa rahamäärää, jonka työtön työnhakija voi ansaita ilman, että se vaikuttaa työttömyysetuuteen. Jokainen suojaosan ylittävä euro vähentää etuutta 50 senttiä. Ei ole huomioitu taulukon määrärahoissa.

Koronasta johtuvat työlainsäädännön väliaikaiset muutokset

Hallitus ja työmarkkinajärjestöt sopivat 1.4.2020 alkavan työlainsäädännön väliaikaiset muutokset koronan takia (31.12.2020 asti). Ne mahdollistivat nopeutetun lomautusprosessin ja muita joustoja työntekijän lomautukseen.

Valtion Eläkerahasto VER, lisäsijoitukset yritystodistusmarkkinoille

Maaliskuussa 2020 hallitus ohjasi VER:n kohdentamaan sijoituksiaan suomalaisten yritysten lyhytaikaisiin (korkeintaan 12 kk juoksuajan) yritystodistuksiin. VER ilmoitti 19.3.2020, että se korotti taseessaan olevien suomalaisten yritystodistusten maksimimäärää miljardilla eurolla, ja että ostot tapahtuvat markkinahintaan. Yritystodistusten arvo VER:n taseessa oli enimmillään toukokuussa 2020. Tuolloin arvo oli 402 miljoonaa euroa eli reilusti alle miljardin euron ostoylärajan. VER:n mukaan yritystodistusten tarjonta laski voimakkaasti kesän 2020 aikana, minkä vuoksi ostoja ei tehty enempää[3].

Suomen Pankki, yritystodistusten osto-ohjelma

Vuoden 2020 keväällä käynnistyneeseen ohjelmaan varattiin miljardi euroa. Suomen Pankki osti sijoituskriteerit täyttävien, luottokelpoisten ja isojen suomalaisyritysten yritystodistuksia. Suurimmat ostot tehtiin ostojen aloittamista seuraavien viikkojen aikana, minkä jälkeen ostomäärät pienentyivät tasaisesti.

[3] [https://www.ver.fi/fi-FI/Julkaisut/Tiedotteet/VERin_sijoitukset_yritystodistusmarkkino\(910\)](https://www.ver.fi/fi-FI/Julkaisut/Tiedotteet/VERin_sijoitukset_yritystodistusmarkkino(910))

Liite 4 Suomen Ukrainatuet

(reaalihinnot) (M€)

Käytetty	2022	2023	Huom.
Finnveran takaus ja korkotukiohjelma (Ukraina)	35	1 570,60	Komission tilapäisten Ukraina -valtioneuvoston tukisääntöjen mukaan koko lainan pääoma on tukea. Mikäli laina maksetaan takaisin, todellisen tuen määräksi muutetaan korkotuen määrä.
Business Finland Venture Capital Oy:n oman pääoman ehtoinen sijoitus päätös, Meyer Turku (vaihtovelkakirjalaina)		80	Komission tilapäiset Ukraina -valtioneuvoston tukisäännöt, yksittäisnotifioitu tukipäätös. Komissiolle ilmoitettiin BFVC:n kautta myönnettävä 80 milj. euron vaihtovelkakirjalaina, johon sovellettava korko olisi markkinahintaa alhaisempi. Tuki-instrumentti voidaan luokitella oman pääoman ehtoiseksi rahoitukseksi. Lainan maturiteetti on neljä vuotta. Ehtoihin sisältyy konversio-oikeus yhtiön osakkeiksi, mikäli lainaa ei makseta korkoineen takaisin sovitussa ajassa. Mikäli konversioon päädytään, yksityiskohtaisista ehdoista lainapääoman vaihtamiseksi yhtiön osakkeiksi neuvotellaan uudelleen komission kanssa.
Sähkön johdannaismarkkinoilla toimivien yhtiöiden maksuvalmiutta tukeva lainaohjelma	-	-	Energiayhtiöille suunnattu laina- ja takausohjelma (5 Mrd.€ kuntasektorin energiayhtiöille ja 10 Mrd.€ johdannaismarkkinoilla toimiville yhtiöille vakuusvaatimusten kattamiseen.
Sähköenergian määräaikainen alennettu 10 % verokanta (1.12.2022-30.4.2023)	58	232	EU:n alv-direktiivin mukainen järjestelmä 24 % vakio-kannalla. Laskettu kansantalouden tilinpidon sekä kulutustutkimuksen (2016) tietojen pohjalta.
Kuljetusyritysten määräaikainen polttoainetuki (Ukraina)	31,4	0,1	Polttoainetukea oli mahdollista saada kolmelta kuukaudelta (helmikuu-huhtikuu 2022). Tuki kattoi 5 prosenttia polttoainekustannuksista näiltä kuukausilta.
Saimaan luotsauksen hintatuki	0,9		

Liite 5 EU:n valtiontukisääntöjen joustot

Tilapäiset valtiontukisäännöt koronapandemian johdosta

Euroopan komissio joustavoitti huomattavasti valtiontukisääntelyä, jotta koronaepidemian seurauksena vaikeuksiin joutuneita yrityksiä ja työpaikkoja pystyttiin tukemaan. Euroopan komissio hyväksyi 19. maaliskuuta 2020 tilapäiset valtiontukipuitteet, jonka avulla jäsenvaltiot voivat varmistaa yritysten likviditeetin ja rahoituksen saannin. Komissio salli yritystuet myöhemmin koronapandemian seurauksena myös muista syistä kuin koronan johdosta vaikeuksissa oleville yrityksille.

Tilapäisiä valtiontukisääntöjä laajennettiin ja tehtiin joustavammiksi Euroopan komission toimesta vielä vuoden 2020 huhtikuussa, toukokuussa, kesäkuussa, lokakuussa sekä vuoden 2021 tammikuussa ja marraskuussa (Euroopan komissio 2021a) sekä vuoden 2022 lokakuussa (Euroopan komissio 2022b). Huhtikuussa 2020 valtiontukipuitteita laajennettiin koskemaan koronaliitännäisten tuotteiden valmistusta, T&K-toiminnan tukemista ja palkkatukea. Toukokuussa sallittiin yritysten julkinen pääomittaminen, jossa on mukana valtiontukea. Kesäkuussa sallittiin se, että tukea voidaan myöntää yrityksille, jotka olivat taloudellisissa vaikeuksissa jo ennen koronaepidemiaa. Lokakuussa sallittiin kattamattomien kiinteiden kustannusten tuki yrityksille, joiden liikevaihto on laskenut 30 prosenttia.

Tammikuussa 2021 sääntöjen yritysکوhtaisia tukien enimmäismääriä nostettiin 800 000 eurosta 1,8 miljoonaan euroon. Kattamattomien kiinteiden kustannustuen tuen osalta yritysکوhtainen enimmäismäärä nostettiin 3 miljoonasta 10 miljoonaan euroon. Marraskuussa 2021 yritysکوhtaisia tukien enimmäismääriä nostettiin 1,8 miljoonasta eurosta 2,3 miljoonaan euroon ja kattamattomien kiinteiden kustannustuen tuen yritysکوhtaista enimmäismäärää 10 miljoonasta eurosta 12 miljoonaan euroon¹⁹. Komissio myös laajensi sääntöjä kahdella uudella tukimuodolla: investointituella kestävästä elpymisestä varten sekä vakavaraisuustuella. Lisäksi sallittiin tiettyjen takaisinmaksettavien välineiden (esim. takaukset ja lainat) muuttaminen avustuksiksi vuoden 2022 loppuun asti. Tilapäisten valtiontukipuitteiden voimassaoloa jatkettiin 30.6.2022 asti, mutta uusi vihreän ja digitaalisen siirtymän investointituki oli voimassa 31.12.2022 asti ja vakavaraisuustoimenpiteet 31.12.2023 asti.

Sallittuja tukimuotoja:

- enintään 2,3 miljoonan (aikaisemmin 1,8 milj.) euron avustukset, pääomasijoitus, veroetus tai ennakkomaksu likviditeettitarpeisiin;
- ehdoiltaan edulliset lainat ja takaukset (0% korko ja 100% lainatakaus), joiden yhteenlaskettu nimellisarvo yritystä kohti on enintään 2,3 milj. euroa (pl. maatalous ja kalastus- ja vesiviljely);
- valtiontakaukset yritysten ottamille lainoille, jotka kattavat 90 prosenttia luottoriskistä;
- korkotuetut julkiset lainat yrityksille käyttöpääoma ja investointitarpeisiin;
- sellaisten pankkien suojaaminen, jotka kanavoivat tukea reaalityaloudelle (tuen saajina pidetään pankkien asiakkaita);
- lyhytaikaiset vientiluottovakuutukset kaikille EU-maille;
- koronavirukseen liittyvän tutkimus- ja kehitystyön tukeminen (suorat avustukset, takaisinmaksettavat ennakot tai veroetudet);

¹⁹ Lisätietoja: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/komissio-jatkaa-valtiontukisaantojen-korona-ajan-joustoja-30.6.2022-asti-seka-laajentaa-niiden-kayttoa>.

- testauslaitosten rakentamisen ja parantamisen tukeminen (suorat avustukset, takaisinmaksettavat ennakot ja tappiotakaukset, veroetuudet);
- koronavirusepidemian torjuntaan tarvittavien tuotteiden tuotannon tukeminen (suorat avustukset, takaisinmaksettavat ennakot tai tappiotakaukset, veroetuudet);
- verojen ja/tai sosiaaliturvamaksujen lykkäysten muodossa myönnettävä tuki aloille, alueille tai yritystyypeille, jotka kärsivät eniten epidemian vaikutuksista;
- palkkakustannuksiin myönnettävä tuki yrityksille, jotka toimivat eniten kärsivillä aloilla tai alueilla.
- kiinteiden kustannusten tuki yrityksille, joiden liikevaihto on laskenut 30 prosenttia vuoden 2019 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.
- investointituet, joilla jäsenmaat voivat luoda kannustimia yritysten investoinneille ja käyttää välinettä vihreän ja digitaalisen siirtymän nopeuttamiseen (voimassa 31.12.2023 asti).
- vakavaraisuustoimenpiteet, joilla koitetaan kanavoida yksityistä rahoitusta pk-yrityksiin. Jäsenmaat voivat myöntää yksityisille välittäjille takauksia ja luoda kannustimia sijoittaa pk-yrityksiin. Parannetaan oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta. (voimassa 31.12.2023 asti).

Jäsenmaat voivat yhdistellä eri tukitoimenpiteitä keskenään eräin poikkeuksin. Lisäksi jäsenmaat voivat tukea yrityksiä verojen lykkäyksillä, lyhennetyn työajan tukemisella tai muilla epidemian vaikutuksia lieventävillä toimilla, jotka eivät kuulu valtiontukisääntöjen piiriin. Tilapäiset valtiontukisäännöt olivat alun perin voimassa 31.12.2020 asti (pl. pääomitus-toimenpiteet 30.6.2021 asti), mutta sääntöjen voimassaoloaika jatkettiin. Tammikuussa 2021 komissio päätti jatkaa tilapäisten valtiontukipuitteiden voimassaoloaika vuoden 2021 loppuun asti ja marraskuussa 2021 komissio päätti jatkaa tilapäisten valtiontukipuitteiden voimassaoloaika 30.6.2022 asti. (Euroopan komissio 2021a) Vuonna 2022 tehtiin yksi muutos tilapäisiin valtiontukipuitteisiin, kun kestävä elpymisen edistämisen investointituen voimassaoloa jatkettiin vuoden 2023 loppuun asti. Tätä perusteltiin sillä, että koronapandemiasta elpyminen on viivästynyt ja Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat vaikuttaneet negatiivisesti jäsenmaiden talouksiin. (Euroopan komissio 2022b)

Kriisiajan tilapäiset valtiontukisäännöt (sota Ukrainassa)

Komissio hyväksyi kriisiajan tilapäiset valtiontukisäännöt 23.3.2022. Valtiontukisääntöjen joustot mahdollistavat sodan taloudellisten vaikutusten lieventämisen. Alun perin tilapäiset kriisipuitteet olivat voimassa 31.12.2022 asti. Häiriöiden korjaamiseksi tilapäisissä kriisipuitteissa määrätään kolmentyyppisestä tuesta (Euroopan komissio 2022c):

- 1) Jäsenmaat voivat myöntää tukea enintään 35 000 euroa maatalous-, kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivaa yritystä kohden ja 400 000 euroa kaikilla muilla aloilla toimivaa yritystä kohden. Tuen ei tarvitse liittyä energian hintojen nousuun. Tukea voidaan myöntää missä tahansa muodossa.
- 2) Takauksina ja korkotukilainoina myönnettävä likviditeettituki: EU-maat voivat myöntää a) tuettuja valtiontakauksia, jotta pankit voivat jatkaa lainojen myöntämistä kaikille yrityksille, joihin meneillään oleva kriisi vaikuttaa ja b) julkiset ja yksityiset korkotuetut lainat.
- 3) Tuki korkeiden energiahintojen korvaamiseksi: Jäsenmaat voivat korvata erityisesti energiaintensiivisille yrityksille lisäkustannuksia, jotka johtuvat kaasun ja sähkön poikkeuksellisista hinnankorotuksista. Tukea voidaan myöntää missä tahansa muodossa, myös suorina avustuksina. Tuensajakohmainen kokonaistuki voi olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja enintään 2 miljoonaa euroa minä tahansa ajankohtana. Jos yritykselle aiheutuu toimintatappioita, lisätuki

voi olla tarpeen taloudellisen toiminnan jatkumiseksi. Tätä varten jäsenmaat voivat myöntää enimmäismäärät ylittävää tukea enintään 25 miljoonaa euroa energiaintensiivisille käyttäjille ja enintään 50 miljoonaa euroa yrityksille, jotka toimivat tietyillä aloilla.

Kriisiajan tilapäisiin valtiontukisääntöihin tehtiin heinäkuussa 2022 muutoksia ja täydennyksiä, joilla laajennetaan kriisiajan tilapäisiä valtiontukipuitteita seuraavasti (Euroopan komissio 2022d):

- 1) Toimenpiteet, joilla nopeutetaan uusiutuvan energian käyttöönottoa: Jäsenmaat voivat perustaa uusiutuvaan energiaan tehtäviä investointeja varten tukiohjelmia, joihin sovelletaan yksinkertaistettuja tarjouskilpailumenettelyjä, jotka voidaan panna nopeasti täytäntöön ja joihin sisältyy riittävät suojatoimet tasapuolisten toimintaedellytysten turvaamiseksi.
- 2) Toimenpiteet, joilla helpotetaan teollisuusprosessien hiilestä irtautumista: Energiatoimitusten monipuolistamisen nopeuttamiseksi jäsenmaat voivat tukea investointeja fossiilisista polttoaineista luopumiseen erityisesti sähköistämisen, energiatehokkuuden ja uusiutuvan ja tietyt ehdot täyttävän sähköpohjaisen vedyn käyttöön siirtymisen avulla. Tämä muutos antaisi jäsenmaille mahdollisuuden i) ottaa käyttöön uusia tarjouskilpailuihin perustuvia tukiohjelmia tai ii) tukea hankkeita suoraan ilman tarjouskilpailuja, jolloin yksittäiseen investointiin myönnettävän julkisen tuen osuudelle asetettaisiin tietyt rajoitukset. Pienille ja keskisuurille yrityksille sekä erityisen energiatehokkaille ratkaisuille tarjottaisiin lisäbonuksia.
- 3) Tilapäisten puitteiden muutoksissa laajennettiin myös nykyisiä tukimuotoja, joita jäsenmaat voivat käyttää tukea tarvitsevien yritysten hyväksi. Jäsenmaat voivat esimerkiksi myöntää rajoitettua korotettua tukea yrityksille, jotka kärsivät nykyisestä kriisistä tai siihen liittyvistä pakotteista ja vastapakotteista, enintään 62 000 euroa maatalousalalla ja 75 000 euroa kalastus- ja vesiviljelyalalla sekä enintään 500 000 euroa kaikilla muilla aloilla.

Lokakuussa 2022 Komissio päätti jatkaa valtiontukijoustoja 31.12.2023 asti ja teki niihin seuraavia muutoksia (Euroopan komissio 2022e):

- 1) Valtiontuen sallittu enimmäismäärä nostettiin maatalousalalla toimivien yritysten osalta 250 000 euroon, kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivien yritysten osalta 300 000 euroon ja kaikilla muilla aloilla toimivien yritysten osalta enimmillään 2 miljoonaa euroon.
- 2) Energiayhtiöiden maksuvalmiutta energiakaupankäynnissä voidaan nyt tukea entistä joustavammin. Poikkeustapauksissa ja tiukoin varotoimin jäsenmaat voivat antaa julkisia takauksia, joiden kattavuus on yli 90 prosenttia, jos takaukset annetaan energiapörssien edellyttämiin vakuuksiin.
- 3) Energiakustannusten noususta kärsiviä yrityksiä voidaan tukea joustavammin ja tukimahdollisuuksia laajennetaan. Jäsenmaille annetaan mahdollisuus laskea tuen määrä joko aiemman tai nykyisen energiankulutuksen perusteella.

Komissio päätti samalla jatkaa mahdollisuutta myöntää investointitukia kestävän elpymisen edistämiseksi covid-19-pandemiaan liittyvien tilapäisten valtiontukipuitteiden nojalla 31. joulukuuta 2023 saakka.

Marraskuussa 2023 Komissio päätti jatkaa valtiontukijoustoja koskevia tilapäisiä kriisi- ja siirtymäpuitteita talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan (2023/C 101/03) osittain lämmityskauden yli seuraavasti:

- 1) Tuet akuutin kriisin haitallisten talousvaikutusten lieventämiseksi ovat voimassa 30.6.2024 saakka. Näitä ovat pienimuotoiset avustukset ja tuki sähkön ja kaasun kohonneen hinnan kompensointiin.
- 2) Tuet, joilla edistetään irtautumista (Venäjän) fossiilisista polttoaineista ovat voimassa 31.12.2025 saakka. Näitä ovat tuki uusiutuvan energian käyttöönoton vauhdittamiseen ja tuki teollisuuden vähähiilistämisen investointeihin.

- 3) Tuet strategisen tuotantokapasiteetin vahvistamiseen ovat voimassa 31.12.2025 saakka. Tuotannollisten investointien tukiohjelmat “strategisilla” aloilla kuten tuulivoimaturbiinit, akut ja aurinkopaneelit. Myös yksittäisten tukien “matching” kolmansien maiden tukien tasolle on sallittu. Matchingillä tarkoitetaan vastaavuustukea eli jäsenmaa voi myöntää yritykselle yhtä suuren tuen kuin mitä yritys olisi saanut jossain kolmannessa maassa. Matching –tuessa eli vastaavuustuessa on kyseessä merkittävä muutos EU:n valtiontukipolitiikassa. Tuen enimmäismäärä määrittyy ensimmäistä kertaa EU:n ulkopuolisen maan myöntämän tuen perusteella. Lisäksi tuki kohdistuu teollisen tuotantolaitoksen rakentamiseen. Tuen vastineeksi ei edellytetä esimerkiksi digi/vihersiirtymän tavoitteiden saavuttamista.

Muutokset vihreän ja digitaalisen siirtymän helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi

Komissio päätti 9.3.2023 kriisi- ja siirtymäajan uusista joustoista 31.12.2025 asti taustalla irtautuminen fossiilisista polttoaineista sekä huoli EU:n kilpailukyvyistä ja uhasta uusien tuotantolaitosinvestointien valumisesta Yhdysvaltoihin (USA:n IRA-ohjelma). Muutokset koskevat mm.:

- 1) Joustoja teollisuuden vähähiilistämisen ja uusiutuvan energian vauhdittamisen tukiin seuraavasti:
 - a. Uusiutuvan energian investointituki: ei vaadita tuen myöntämistä tarjouskilpailumenetellessä. Enimmäistukitaso 45% suurilla yrityksillä
 - b. Sallitaan erityyppisten uusiutuvien energianlähteiden tukeminen
 - c. Sallitaan toimintatuki uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen ja energian
 - d. varastointiin
 - e. Laajennetaan mahdollisuuksia tukea vetyperusteisia polttoaineita teollisuuden prosessien vähähiilistämiseksi
 - f. Joustoja hankkeen toteuttamismääräaikoihin: tuettava hanke oltava valmis 36 kk myöntöpäivästä (aiemmin 30 kk kuluessa)
 - g. Tukimäärien laskentaa yksinkertaistetaan ja enimmäismääriä korotetaan
- 2) Sallitaan tuotannollisten investointien tuet vihreän siirtymän kannalta keskeisillä toimialoilla tavoitteena kasvattaa EU:n tuotantokapasiteettiä. Muutokset koskevat mm. akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien, lämpöpumppujen, elektrolyysilaitteiden ja hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteiden tuotantoa. Myös laitteistojen valmistamiseen tarkoitettujen komponenttien ja kriittisten raaka-aineiden tuotanto on tuen piirissä

Liite 6 Hallitusohjelmasta ml kehyspäätöksestä 16.4.2024 tunnistetut yritystukia koskevat kirjaukset

Yritystukia koskevia lisäyksiä ja vähennyksiä

Tukiohjelma	Hallitusohjelma Lisäys M€	Hallitusohjelma Vähennys M€	Kehyskirjaus 16.4.2024
Business Finlandin tuet	<p>102 M€ valtuus 2024 92 M€ avustukset 2024 10 M€ lainat 2024</p> <p>Em. lisärahoituksesta osa kohdistuu julkisen tutkimuksen rahoitukseen (vajaa kolmannes), mikä ei ole yritystukea.</p>		<p>2025 avustukset 45 M€ 2026 avustukset 130 M€ 2027 avustukset 230 M€ 2028 avustukset 230 M€ pysyvä korotus</p> <p>Em. tuissa mukana vain avustukset yrityksille, ei avustuksia tutkimukseen.</p> <p>Hallituksen päätösten mukaisesti valtion T&K-panostukset kasvavat kehyskauden loppuun mennessä 3,75 mrd. euroon/v. Hallituksen tavoitteena on, että yksityiset T&K-investoinnit kasvavat kaksinkertaisesti valtion T&K-lisäpanostuksiin verrattuna, jolloin parlamentaarisesti sovittu tavoite T&K-menojen 4 % suhteesta bruttokansantuotteeseen saavutetaan vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Nyt päätettyjen valtion T&K-menoihin tehtävien merkittävien lisäpanostusten tavoitteena on mm. talouskasvun vauhdittaminen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, yksityisten ja julkisten T&K-toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen, yksityisten investointien vivuttaminen, Suomeen kanavoituvan EU T&K-rahoituksen saannon kaksinkertaistaminen sekä T&K-osaajien riittävyys. Lisärahoitusta on kohdennettu erityisesti yritysten T&K-toiminnan tukemiseen ja uuden supertietokoneen hankintaan. T&K-lisärahoituksen tavoitteena on myös T&K-osaamisen vahvistaminen.</p> <p>TAE2025 -valmistelun yhteydessä tarkastellaan tarvetta lisätä</p>

			Business Finlandin toimintame- noja valtuuksien kasvun myötä.
Business Finlandin matkailun edistäminen			Matkailun edistämisen rahoituk- sen tasoa lasketaan 2 milj. eurolla nykyisestä 9,8 milj. euron tasosta. -2 M€ 2025 lähtien
Energiatuki 32.20.41 Energiatuen myöntämisvaltuu- den tason puolittaminen vuo- desta 2024 lähtien.		xx M€ 2024 lähtien	
Puhtaan energian Suomen - kärkihankkeet	160		
Energiaintensiivisen teollisuu- den sähköistämisen tuki jatkuu nykyisten päätösten mukaisesti vuoden 2026 loppuun asti		x M€ 2027 lähtien	
Selvitetään ja mahdollisuuk- sien mukaan toteutetaan kor- kovähennysoikeuden rajoituk- sen infrastruktuuripoikkeuksen laajennus suurten energiahank- keiden osalta.	xx		Korkovähennysoikeuden rajoituk- sen infrastruktuuripoikkeuksen laajennusta suurten energia-hank- keiden osalta selvitetään ja toteu- tetaan mahdollisuuksien mukaan.
Hallitus selvittää tarpeen ja mahdollisuudet valtion osallis- tumiselle strategisten inves- tointien rahoitusratkaisuihin ensisijaisesti takaus- tai pää- omasijoitusmuotoisilla instru- menteilla.	Riippuen siitä teh- däänkö markki- naehtoisesti vai tu- ettuna.		
Laajakaistatuen jatkuminen ar- vioidaan	xx		
Huolehditaan kannustavasta rahoituksesta biokaasutuotan- non lisäämiseksi	xx jos sisältää uutta tukea, eikä hyödyn- netä olemassa ole- vaa		Biotalous T&K-toiminnan tu- keminen 4 M€ pysyvästi vuodesta 2025 alkaen. 4 M€ 2025 lähtien
Maataloustuet kohdistuvat ny- kyistä paremmin varsinaiseen ruoantuotantoon (42 artiklan mukaiset tuet al- kutuotantoon?)			
Lomituspalvelut säilytetään vähintään nykyisellä tasolla			
Alueellinen ja paikallinen maaseudun kehittäminen, alen- netaan tasoa. Muutetaan Suomen CAP- suunnitelmaa siten, että kan- sallista rahoitusosuutta vähen- netään vuosina 2025–2027 yh- teensä 137,5 milj. euroa.		137 M€ 2025 - 2027	
Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen, alennetaan tasoa		xx	

Tuki puuntuotannon kestävyys- den turvaamiseen, alennetaan tasoa.		xx	
Tuki joutoalueiden metsityk- seen, alennetaan tasoa		xx	
Maatalouden kehittämishank- keet, nostetaan tasoa	xx		
Sanomalehtien jakelutuki (ta- son puolitus)		xx	
Yritysten kehittämishankkeet (lakkautetaan) Yritysten kehittämisspalvelut (lakkautetaan)		xx	
Alueellinen kuljetustuki			Alueellisen kuljetustuen tasoa las- ketaan 1 milj. eurolla/v. nykyi- sestä 6,3 milj. euron tasosta. -1 M€ 2025 lähtien
Business Finland Venture Ca- pital Oy (lakkautetaan vuotui- nen pääomittaminen ja siirto osaksi Suomen Teollisuussi- joitusta)		10 /2025 läh- tien	
Erityisryhmien investoin- tiavustuksen parempi kohden- taminen (alentaminen ja koh- dentaminen)		xx	
Avustukset korjaustoimintaan (alentaminen ja kohdentami- nen)		xx	
Takausmaksut valtion tuke- massa asuntotuotannossa (ote- taan käyttöön takausmaksu, kohdentaminen)		xx	
Nostetaan rahoituksen tasoa: • Saaristomeri ja vesien- suojelu • Merenkurkun laivareitit	xx jos sisältää tukea		
Korotetaan maatalouden ta- sausvaraus 25 000 euroon. (vaikutus valtiontalouteen -3)	3		
Siirretään nykyiseen 10 % alennettuun arvonlisäverokan- taan kuuluvat hyödykkeet 14 %:iin lukuun ottamatta sa- noma- ja aikakauslehtiä. (vai- kutuksen valtiontalouteen 205)		205	

Korotetaan metsävähennystä 15 %-yksiköllä. (vaikutus valtiontalouteen -20)	20		
Jatketaan väylämaksujen puolitusta vaalikauden ajaksi. (vaikutus valtiontalouteen -36)	36		<p>Hallitus säilyttää nykyisen väylämaksujärjestelmän turvatakseen huoltovarmuuden ja ympärivuotisen liikenteen. Siksi nykyisen lainsäädännön mukaisia alennettuja väylämaksuja jatketaan muun muassa jääluokkien osalta. Väylämaksujen vuosittainen enimmäismäärä matkustaja-aluksille on 30 ja lastialuksille 10. Hallitus pyrkii alentamaan matkustaja-alusten väylämaksujen enimmäismäärää, jotta muun muassa Ahvenanmaan kuljetukset turvataan.</p> <p>Palautetaan väylämaksut täysimääräisiksi. Väylämaksut on puolitettu rikkidirektiivistä johtuen. Kirjaus +36 sisältyi jo hallitusohjelmaan.</p>
<p>Selvitetään seuraavat veromuutokset (s. 239)</p> <ul style="list-style-type: none"> Selvitetään Suomen talousalueella olevien merituulivoimaloiden verokohtelu. Toteutetaan sijoitusrahoitusten verosääntelyn korjaus EU-oikeuden vaatimustasolle ja selvitetään veropohjan tiivistämistä. Selvitetään korkovähennysrajoitusten ulottaminen yhteisuuksiin (ml. yhteismetsä). Selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan <u>korkovähennysoikeuden rajoituksen infrastruktuuripoikkeuksen laajennus suurten energiahankkeiden osalta.</u> 	xx	xx	<p><u>Suurten teollisten investointien määräaikainen verohyvitys:</u> Suomeen suuntautuvat investointiaikomukset ja investointihankkeet kohdistuvat suurelta osin sähkön tuotantoon. Valmisteltavan verohyvityksen tavoitteena on saada sähköä hyödyntäviä mitta-luokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Investointien vauhdittamiseksi hallitus valmistelee käyttöön määräaikaisen EU:n väliaikaisen kriisipuitteiden mahdollistaman verohyvityksen suurille nettonollatalouteen siirtymistä tukeville teollisille investoinneille, esimerkiksi akku- ja vetyhankkeisiin sekä fossiilivapaaseen terästeollisuuteen.</p> <p>Alustavasti hyvityksenä voitaisiin myöntää kriisipuitteiden mukaisesti 20 % investoinnin kokonaismäärästä kuitenkin enintään 150 milj. euroa hanketta kohden. Verohyvitys myönnettäisiin</p>

			<p>31.12.2025 loppuun mennessä uusille ja toteutettavaksi päätetyille investointihankkeille. Verohyvityksmallissa yritys saisi vähentää osan investointikustannuksistaan yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta. Siten hyvitysmalli kohdistuu vain kannattavaan liike-toimintaan. Jatkovalmistelussa ratkaistaan mm. hyvityksen enimmäismäärä/hanke ja ajanjakso, jonka kuluessa hyvitys on käytettävissä. Hyvityksen voisi hankkeen valmistuttua vähentää maksettavasta yhteisöverosta aikaisintaan vuodesta 2028 alkaen.</p> <p>Kyseessä olisi uusi verotuki, jonka määrä selviää myöhemmin.</p>
<p>Asuntorakentamisen tuet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käynnistetään selvitys yhteiskunnan tukemaan asuntotuotantoon suunnattujen epäsuorien tukien tunnistamiseksi ja tukisummien selvittämiseksi. Selvitetään yhteiskunnan tukeman asumisen kehittämistarpeista ja toteutetaan tarvittavat lakimuutokset. Selvitetään Valtion asuntorahaston (VAR) käyttötarkoitusta. (s. 121-122) • Selvitetään Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) roolia, asemaa ja tehtäviä. Huomioidaan selvityksessä myös rakentamiseen jatkossa kohdentuvat EU:n rahoitusmuodot. (s. 121-122) • Mitoitetaan valtion tukeman asuntotuotannon korotuki- ja takauslainavaltuudet aiempaa paremmin rakennusalan muun suhdannetilanteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa valtuuden kasvattamista matalasuhdanteessa ja valtuuden alentamista korkea- tai noususuhdanteessa (niin 	<p>xx suhdanteiden mukaan voi myös kasvaa</p>	<p>xx</p>	

<p>sanottu vastasyklisyys) (s. 122)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alennetaan erityisryhmien investointiavustuksen avustusprosenttia. Puoliteetaan asumisneuvonta-avustuksen määräraha ja kohdennetaan se paremmin. Vähennetään hissi- ja esteettömyysavustusten määrää. Otetaan käyttöön takausmaksut (0,5 %) uusissa valtion tukemissa vuokra-asuntojen korkotukilainoissa, mutta rajataan erityisryhmien asuntotuotanto takausmaksun ulkopuolelle. (s. 122) • Selvitetään asuntorakentamisen tukemiseen liittyvät valtion rahoitus- ja takausvastuut sekä vaihtoehdot vastata nykyisistä ja tulevista takaus- ja tukisitoutumista. Jatketaan asumisoikeuskohteiden korjausten avustamista. Ei myönnetä tukia uusille asumisoikeuskohteille. Pitkien (40 vuotta) korkotukilainojen valtuuksia pienennetään ja lyhyiden (10 vuotta) korkotukilainojen kasvatetaan. (s. 122) 			
<p>Yleishyödyllisten yhteisöjen ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten verovapaus.</p>			<p>Yleishyödyllisten yhteisöjen ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten säätämistä verovapaaksi selvitetään ja pyritään toteuttamaan vuodesta 2026 alkaen. Kyseessä neutraalin verokohtelun toteutus. Kyseessä voi olla yritystuki, selviää myöhemmin.</p>
<p>Finnfundin pääomittaminen</p>			<p>Pääomituksiin on varattu vuosittain 10 milj. euroa, jonka taso puolitetaan. -5 M€ 2025 lähtien</p>
<p>Työkanava Oy, tuki osatyökykyisille (SGEI-tuki)</p>			<p>Lakkautetaan Työkanava Oy:n rahoitus.</p>

			Kohdennetaan hankkeesta vapautuva RRF-rahoitus (EU) vaikuttaviin työllistymistä edistäviin toimiin. (Hankkeelle myönnetty aiemmin 10 M€ RRF-tukea.) -5 M€ 2025 lähtien
Matkailuautojen autoverotuki			Poistaminen asteittain 15 vuoden siirtymäajalla Vaikutus valtioon 4 M€ 2025, 8 M€ 2026 11 M€ 2027, 15 M€ 2028
Koulutusvähennys			Poisto Vaikutus valtioon 10 M€ 2025 ja 2026 11 M€ 2027 ja 2028
Investointitukiohjelma	xx		Talouspoliittinen ministerivaliokunta 23.1.2024 linjaus: https://valtioneuvosto.fi/-/10616/suomeen-suuntautuvat-investointiaikeet-ovat-korkealla-mutta-tilannekuva-haastava Puhdas siirtymä ja teollisuuden vähähiilistäminen.